

Міський конкурс на кращого знавця українського правопису

" Майстер української орфографії "

2011-2012 н.р.

Завдання для учнів 8-9 класів

1. Напишіть диктант

Диктанти і аудіодиктанти з української мови

ЗМІСТ

ДИКТАНТИ

1. БАБИН ГОРОД
2. БАТЬКОВІ СЛІДИ
3. ГОРОД
4. ГОРОД БІЛЯ ХАТИ
5. ДИВНА НІЧ
6. ДІД ДЕМ'ЯН
7. ДІД І БАБА
8. ЄЛЬКА
9. ЖНИВА
10. ЗВУКИ СОПІЛКИ
11. ІННА
12. КАПУСТА
13. КИЛИНА
14. КНЯЖА ГОРА
15. КОРАБЕЛЬ ПРИБУВАЄ
16. КРАЄВИДИ КИСВА
17. КУКУРУДЗА
18. ЛЕБЕДІ
19. МАКИ
20. МАМИНІ СТРАВИ
21. МАМО, СРІБНА МОЯ СВІЧКО!
22. МАРІЯ
23. МАТИ КОПАЄ КАРТОПЛЮ
24. МЕТЕЛИКИ
25. МІСЯЧНА НІЧ
26. МОВНА КУЛЬТУРА
27. «ОРІОН» ПОВЕРТАЄТЬСЯ
28. ОСІННІ ГРИБИ
29. ОСІНЬ
30. СПАСІВКА

Диктант №1

На кожному крилі городу росли кущі барвінку. Здавалось, що він і зимою зеленіє, бо коли танули сніги, то на світ пробивалось його цупке, зелене листя, не змучене холодом, не скалічене морозом. А коли повітря ставало по-материнськи м'яким та лагідним, то барвінок зацвітав, зацвітав так, наче небо бризнуло на землю живою своєю блакиттю, зацвітав так, немов дитячі очі землі дивились на тебе довірливо. Баба гнівалась, коли зривали барвінковий цвіт. Вона взагалі ніколи не могла примиритися з тим, що квітку зривають. Хоч би яка ця квітка була — чи чорнобривці, чи ружі, чи звичайнісінькі калачики, чи настурції, чи лісові дзвоники, чи ромен. Тим більше її гнівало, коли хтось необережно збивав на городі картопляний цвіт, коли хтось зривав цибулю зі стрілкою, яка згодом могла б дати насіння, коли хтось виривав усю стеблину кропу, замість нащипати дрібного листя. Тоді баба чорнішала, погляд ставав лихий, зіниці ставали зеленими, вона бурчала про якесь каміння замість сердець, про чиїсь хижі пазурі замість пальців. Тоді до баби ніхто не підступався, а коли вже доводилося звертатись, то говорили такими вибачливими, елейними голосами, що найтвердіший віск міг розтанути, —[1] тільки баба ще довго не танула й не відходило її серце.

(За Євгеном Гуцалом)

191 слово

2

Словничок

ромен — народна назва ромашки

ружа — троянда

настурція — декоративна рослина з великими запашними квітками жовтогарячого кольору

елейний — який виражає нещирість, удавану лагідність

1,

Диктант №2

Йдемо полями. Попереду плечиста батькова постать у льняній сорочці.

Ніч розпустила чорні коси, як молода перед шлюбом. Батькова постать зникає мені з очей, розпливається у сутінках, тільки глухо стугонить хода по вечірніх росах. Земля свята, напучнявіла з гіркого поту мого батька і діда. Земля родюча і плодюча, що пахне амброю й материними грудьми. Земля, що дає чорний хлібець діточкам з руськими кучерями та чорну труну натрудженим кісткам батьків.

Земля благословить.

Благословить і мене, свого блудного сина, що змалечку відцурався її, пішов шукати квітку щастя на перехресних світових стежках. Чую, як голубить мене, як пестить, як гладить волосся, наче ніжна мамина долоня. Чую, як поле повними пригорщами бере полин з моєї душі й розкидає геть по борознах. Чую, як гасне в серці біль, мов падаюча зірка, як груди роздимає буйна радість, як бунтується кров. Я тепер —[1] безжурне хлоп'я з батіжком із вербового лика, йду, підскакуючи, за татом з поля![2] Йду окрилений, повний безмірного щастя й любові і несу в серці безцінний скарб — благословення рідної землі, а на чолі — шорсткий батьків поцілунок, що променіє, як усі зорі на синім небі.

Йду, а передо мною мій тато, мій сивий, плечистий, спрацьований тато з потрісканими мозолистими руками. Несе на рамені серп, а за пазухою, під теплими грудьми, стручки зеленого гороху ще для того другого, наймолодшого,[3] сина. Із-за темної крислатої сосни викотився великий блідий місяць і мережить сріблом батькову льняну сорочку, холодний блискучий серп,[3] та сліди босих ніг на білій запоорошеній стежці.

Хочеться впасти навколішки й цілувати ці дорогі батькові сліди.

(За Іваном Керницьким)

248 слів

Словничок

амбра — пахощі, парфуми

відцуратися — відректися

роздимати — наповнювати

рамено — плече

крислатий — гіллястий

[1] немає розділових знаків

[2] .

[3] немає розділових знаків

Диктант №3

Все потроху дозріває. Спочатку доводиться скуштувати ранньої редьки, потім — цибулі з олією. Там, дивись, поміж гудинням закралась перші пуп'янки, а вже

через кілька днів замість пуп'янків знаходиш між листям огірки, пухирчасті, із заляклим сивим туманцем на боках. Вони ще зовсім ніжні, солодкуваті, звабливо хрумтять на зубах. Після першого огірка щодня бігаєш на грядку, нишпориш, вишукуєш, а вони немов із землі лізуть, і чим далі —[1] тим більше, товстішають, уже й жовтизною котрийсь береться.

Одного разу мати виходить на город із відром або з великою мискою, назбирає огірків[2] і квасить. Чудові літні малосольні огірки! Перекладені в макітрі або в горщику листям хрону, закладені кропом, вони квасяться, набираються міцності, — [3] і такі ж смачні, коли їси уперше посеред літа![4] Вся хата тоді просочена запахом хрону, і лоскоче в ніздрях терпкуватого-дурманний дух кропу, і таке враження, ніби поруч з тобою за столом сидить сама радість і також ласує й не може наласуватись малосольними огірками.

Помідори набрякають сонцем повільно —[5] йому важкувато переборювати їхню зелену та тверду впертість. Проте і їх напоює своїм теплом, проте й вони м'якшають, займаються трохи вогнем з одного боку, потім пляма ширшає, вона вже заливає весь помідор, він[6] охоплений пожежею, веселішає, посміхається все бадьоріше, —[7] а там уже, дивись, геть зовсім палахкотить, сміється, регочеться, так йому добре на гарячій літній грядці. І під кожним кущем можеш натрапити на це кругле, соковите сонечко, зриваєш, розламаєш —[8] і лежать на долоні дві іскристі грудочки, натикані насінням.

(За Євгеном Гуцалом)

235 слів

Словничок

гудиння — стебла виткої рослини

нишпорити — шукати, заглядаючи скрізь

[1],

[2] —

[3],

[4] .

[5] : або ,

[6],

[7],

[8],

Цвітуть соняшники. Озвучені бджолами, вони чомусь схожі для мене на круглі кобзи, які земля підняла зі свого лона на високих живих стеблах. Живе тіло кобз, пахуче, припорошене жовтим пилом, проросле пелюстками, світиться й золотіє, щось промовляє своєю широкою, незгасаючою усмішкою. Скільки того сміху на городі — [1] всі соняшники сміються, веселі, але водночас по-доброму замислені, кожен щось хоче сказати тобі, тільки підійди до нього.

Коли заходить сонце, то й соняшники вечоріють, поступово смеркають. І вже того сміху не видно й не чути на городі, і вже затихають живі кобзи,[2] або ж і зовсім позамовкали. Стоять на межі,[3] поміж грядками, поміж картоплею та кукурудзою не розсудливі й приязні світильники, а похмурі квіти смутку й темряви. Стоять мовчки, думають про своє, і в їхньому заглибленому думанні й мовчанні вловлюється щось чуже. Переборюючи легкий страх у грудях, обережно ступаючи по припиншклій землі, наближаєшся до першого-ліпшого соняшника, простягаєш руку, повертаєш його бліде обличчя до свого —[4] і вражено й трохи безпорадно відповідаєш усмішкою на потемнілу, на пригаслу усмішку соняшника, на його широкий і якийсь наче аж докірливий погляд.

Гарбузи в'ються поміж картоплею, спинаються на вишні, перелазять через тин, вони, прикріпившись чіпкими своїми вусиками, просочуються, пробиваються скрізь, де тільки можуть знайти краплину сонця. Завойований простір вони відзначають високим,[5] зірчастим цвітом, цілими вогняними сузір'ями, які палахкотять поміж кущами картоплі, які завзято здираються на тини, на кущі, які перелазять через рови, з наївною безтурботністю вискакуючи на вигін, на стежку, на дорогу, розцвітають і там, нашорошуючи навсібіч свої чутливі струни-вусики.

(Євген Гуцало)

244 слова

Словничок

припиншклий — завмерлий

[1] :

[2] немає розділових знаків

[3] немає розділових знаків

[4] немає розділових знаків

[5] немає розділових знаків

Диктант №5

Місяць високо піднявся на небо,[1] і вигляд став ніби фантастичний. Золота, широка та довга, ніби жива[2] смуга все ворушилась. Мені здавалось, що з того золотого плеса от-от виринуть якісь фантастичні привиди або зеленоокі русалки,

закутаються в тихий світ місяця й заспівають дивними голосами дивних пісень, яких ніколи й не чуло людське вухо.

Із чорного бору неначе вискочила здорова рання зірка й застрягла в небі над чорною смугою в імлі. Зірка ніби потягла за собою з бору рожевий тонесенький та прозорий серпанок. Вона замиготіла ніби сріблом та діамантами, неначе кліпала заспаними очима. Повний місяць висів серед неба й лив жовтий золотистий світ. Із правого берега гори наближались до Дніпра;^[3] їх було видно виразно, як удень. Було видно яри й вузькі долини з садками, з білими хатами. На горах, на золотих банях та хрестах лиснів тихий відблиск. Тихо на горах, мертво в балках та долинах. Ніде ні звука!^[4] Не чути навіть найменшого шелесту. Але як гарно, яка пишнота навкруги! Усе стоїть облите зелено-жовтим сяєвом, ніби зачароване й скам'яніле, неначе намальоване на полотні. Кругом місяця небо таке ясне, неначе воно світилось наскрізь.

То була дивна, пишна ніч!^[5] Доки житиму, тебе не забуду. Ніколи ти не зникнеш з моєї пам'яті, —^[6] така ти була гарна та пишна, неначе я покинув землю й перелетів у якийсь палац, чудно й чудово осяяний, про який оповідають у казках.

(За Іваном Нечуєм-Левицьким)

221 слово

Словничок

лисніти — сяяти, блищати

[1] —

[2] ,

[3] ,

[4] .

[5] .

[6] :

Диктант №6

Серед майстрового люду найбільшої слави зажив мій дід Дем'ян, якого знав увесь повіт. Чого тільки не вмів мій дідусь!^[1] Треба десь зробити січкарню — співаючи, зробить, дайте тільки заліза, дерева і ввечері добру чарку. А хочете вітряка, то й вітряка вибудує під самі хмари;^[2] у кузні вкує сокиру, у стельмашні злагодить воза й сани, ще й дерев'яні квіти розкидає по них.

Залізо й дерево аж співали в діда, поки сила не повиходила з його рук. Міг чоловік нехитрим інструментом вирізати і просту людину, і святого. Сусіди не раз, сміючись, згадували, як на замовлення він робив нашому панові фігури апостолів Петра й Павла. Вони виходили з дерева не пісними святенниками, а могутніми

молодоокими бороданями, яким приємно було тримати в руках і книгу, і ключі від раю.

Фігури закрасувались перед входом до панського палацу, а жаднюга пан, звикши все мати на дурничку, не заплатив нічого колишньому кріпакові. Дід якось нагадав вельможному за плату, але той лише розреготався і крізь сміх сказав: «То це ж, Дем'яне, завелика честь, коли пан винен мужикові!» [3] Чи тобі не досить її?»

Тоді мій дід і показав свій норів: уночі викрав у пана апостолів і порізав їх на дрова. Вранці коло нашого подвір'я вже юрмилися люди, розглядаючи розкидані біля дровітні голови, бороди, тулуби і ноги святих.

Незабаром над'їхав за фігурами розлючений пан зі своїми гайдуками. Побачивши, що робиться на подвір'ї майстра, він вилаявся та й подався до батюшки зі скаргою на богохульство. Свята церква поклала на діда покуту: він якийсь час мусив кожного, навіть найменшого, свята ходити на всі служби.

(За Михайлом Стельмахом)

255 слів

Словничок

повіт — адміністративно-територіальна одиниця, складова частина губернії

січкаря — приміщення, в якому встановлено пристрій для різання соломи чи сіна

7 стельмашня — майстерня, де роблять вози, сани, колеса

дровітня — місце, де зберігають дрова

гайдук — слуга

покута — покарання за провину

[1] .

[2] ,

[3] .

Диктант №7

Бабу звали Килина. Була вона невеличка, висохла й тонка, наче горстка конопель, витіпана на терниці. На темному її обличчі життя залишило зморшкувате своє письмо, в очах випалило живий дух, і вони були схожі на дві бездонні криниці. Варила вона дуже смачний борщ, який уміла так затовкувати салом та засмачувати сметаною, що від нього не можна було одірватись. Килина завжди стежила, щоб їли спокійно, не поспішали, щоб під ложку підставляли кусень хліба, щоб із миски не вигрібали гущу, не виловлювали м'яса, щоб за столом не теревенили, не крутились, не штовхалися, а їли вдумливо, розумно й гідно.

Дід Ілько також був сухенький, також тоненький, як дубова жердка, на яку одягли полотняну сорочку навипуск та підперезали поясом.

Був у них город. Бабина та дідова хата стояла над шляхом, біля самісінького лісу, —[1] зовсім нікудишня хата, по вікна загрузла в землю, підперта стовпами, щоб не розлізлись чи не повтікали на всі боки її стіни, з одного боку до неї прилягло одне крило городу, а з другого — друге. На кожному крилі росло по великій груші, старій, дрімучій,[2] груші щовесни цвіли по-молодечому густо й пахучо, а під осінь і восени насипали вони стільки дичок, що й не вибираєш їх усі. Тільки перелетить вітер, тільки одшумить дощ, як дід бере коша або мішок і йде вибирувати й вишукувати грушки поміж травою, в картоплі, на межі. Повертається до хати, перепахлий чорноземом, мокрою травою, шорстким листям соняшників.

(За Євгеном Гуцалом)

231 слово

Словничок

витіпати — очистити волокно льону, конопель

терниця — знаряддя для тіпання льону, конопель

жердка — перекладина, на яку вішають одягу

8 **теревенити** — говорити що-небудь незначне, несерйозне, пусте

дичка — плоди дикого плодового дерева

кіш — великий кошик

[1] :

[2] ;

Диктант №8

Старовинний, ще козацьких часів, собор був од Єльки в дитинстві захований обрієм,[1] хоч навшпиньки стань, ніколи не видно його повністю. Бачила зі степу лише вершечки, голубі його маківки.

Пасе, бувало, дівча телят біля своєї ферми, блукає з ними по рудих, спалених сонцем балках, де тільки будяки, мов кактуси дикі десь у мексиканській пустелі, а зійдеш на пагорб — і перед тобою вдалечині,[2] за маревом сонця, блакитніє оте високе, вершечок мрії дитячої. Блакитні планети твого дитинства.

Мати розповідала, як ще дівчиною ходила до собору на богомілья[3]; босими йшли, берегли взуття і лише там взувалися, перед порогом, перш ніж ступити до того храму святої краси.

Єлька при фермі й виростала. Батька не знала зовсім. Росла, не знаючи, що то воно таке[4] батьківська ласка. Та й чи багато хто знав із Єльчиних

ровесниць?[5] Мати працювала свинаркою. Літо й зиму, будень чи свято, із світання й до ночі тільки приплоди, опороси, запарки, комбікорм. І Єлька весь час біля неї, у колі цих інтересів. Навіть як до школи пішла, то й тоді весь позашкільний її час минав на фермі, тут були її Еллади та Вавилони.

Після високого синього літа небо осені обвалюється на степи важкою мрякою, туманами,[6] і нема більше вдалині твого ясного собору, нема й далини, маленьким стає світ.

(Олесь Гончар)

205 слів

Словничок

Єлька — ім'я дівчинки

Еллада — назва Греції грецькою мовою

Вавилон — назва давнього міста

[1] :

[2] в далечині

[3] ;

[4] –

[5] –

[6] –

Диктант №9

Добре живеться в селі в серпні та у вересні. Поля на горбах уже посвітлішали, в'ється над ними стомлений серпанок;[1] коли по обличчю, по вустах та по очах прокочується хвиля розімлілого, лінькуватого вітру, то раптом вловлюєш запах зерна, вогкувато-теплого, підсмажуваного гарячим повітрям —[2] не сьогодні, то завтра воно потугішає, посухішає, обважніє у колоску. Жнива починаються якось завжди хоча й сподівано, але зненацька, святково, під голосисті сурми сонячного пекла, у вирі небесної блакиті, котра цілоденно висить над тобою.

Жнива клеочуть і смерком, і поночі, і вдосвіта, гуркочуть комбайни, захлинаються від веселого гніву молотарки, опівночі на критому току горять жовті ліхтарі, освітлюючи купи зсипаної тут пшениці, вихоплюючи з намореної темряви вайлуваті постаті чоловіків, чийсь відкриті в усмішці зуби, чийсь несподівано жвавий, з гострою лукавинкою[3] погляд. Гудуть машини по шляхах, і мішки з зерном лежать у кузовах сито, заколисано; аж одного ранку година видається свіжа, з різкувато-прозорим повітрям, з блідуватим туманцем в низині біля ставу, —[4] і з мимовільним

смутом відзначаєш раптом, що вже дихнуло осінню, що поля вже спорожніли, де-не-де на білій стерні стоять високі ожереди солом, що весь хліб зібрано, а тому далеч наче поглибшала, світ навколо села поширшав, але збіднів, не побагатшав, що небо вже сизіє, а крик гусей од води лунає розпачливо й чітко; відзначаєш також, що нічні зорі повищали, збайдужіли й погордішали водночас, зазирають у криниці, в комини, в очі не тільки з висоти, але й звисока, наче не сподіваються там побачити нічого путнього, нічого такого, що могло б їх зацікавити, здивувати.

(За Євгеном Гуцалом)

242 слова

Словничок

сурма — духовий інструмент

клекотіти — шуміти

молотарка — машина для обмолочування сільськогосподарських культур

тік — майданчик надворі або в приміщенні для молотьби, очищення та просушування зерна

вайлуватий — незграбний, неповороткий, повільний у рухах

ожеред — скирта

комин — димар

[1],

[2],

[3],

[4],

Диктант №10

Василь тихо одійшов на другий бік дороги і, постоявши, сів під деревами, спустивши ноги у рівчак. Люди сховались за станційним амбаром, і на дорозі стало тихо. Проти Василя чорніли дерева подвір'я, праворуч блищала світлом станція, а ліворуч таємниче темніло мовчазне, глибоке поле. Він вийняв сопілку й заграв. Спершу звуки вилітали з неї нерішуче, несміло і наче ховалися зараз же в темі, боячись плавати тут, недалеко від цих чужих, ворожих їм кам'яних будинків. Але будинки тихо собі стояли, і звуки насмілювались, росли і тонкими низками розбігались на всі боки. Хутко вони заповнили собою все повітря над дорогою й подвір'ям. І, здавалось, то були вже не звуки дерев'яної засмальцьованої палички, а гострі, колючі думи, які на чорних, незримих крилах летіли від рівчака і билися в

душі. І, вриваючись туди, вони з болем впивалися в серце, дряпали мозок, і серце нило, а в голові здіймалися картини, рідні, далекі, пекучі. Ось сопілка захурчала, дві ноти, змінюючи одна одну, затріпались у повітрі, — і в очах стоїть картина. Поле. На горі буйно хитається під холодним вітром ранку сиве жито;**[1]** хитається і слухає веселих, балакучих жайворонків. Вони наче поспішають сказати йому, що вже далеко-далеко за селом сонце віялом розставило в небі свої золоті пальці і зараз буде тепло-тепло. Внизу, за гаєм, клепає хтось косу;**[2]** скрипить десь віз за могилою, а попід гаєм на толоці пасеться череда, і звідти, переганяючи одна одну, біжать з хурчанням дві ноти.

(Володимир Винниченко)

232 слова

Словничок

засмальцьований — брудний

захурчати — почати видавати різкий свистячий звук

віялом — у вигляді півкола

клепати — вирівнювати й загострювати лезо коси

толока — поле, що служить пасовищем для худоби

[1],

[2],

Диктант №11

Схилившись на мур, Інна в задумі слухає тишу цієї цікадної ночі, що так ніжно тримає на собі всіяний зорями небосхил. Простір моря потемнів, місячна доріжка пригасла, і сам місяць, звернувши на захід, дотліває червоною купою за містечком, за пагорбами, де вдень було б видно розлогі плантації виноградників. Прощавайте, пагорби, прощавайте, золотаві, тугі, сонячним соком налиті грона! Не раз Інні доводилося з дівчатами працювати там, коли цілим училищем, бувало, виходили допомагати господарству в осінніх роботах. То були гарні дні,**[1]** в праці на виноградниках Інна знаходила справді щось поетичне, бо ж хіба не прекрасно бачити людину, засмаглу й веселу, з сонячним гроном у руці? Цікаво, чи росла за Овідієвих часів тут виноградна лоза? І чи було яке-небудь поселення там унизу, біля підніжжя фортеці, де зараз рясніє вогнями містечко райцентру? Містечко типово південне, із світлого черепашнику, вдень воно аж очі сліпить і все засипане цвітом акацій, виногради в'ються над самими вікнами, бо тінню тут дорожать. За роки навчання Інна встигла зріднитися з біленьким цим своїм градом, з його (**[2]**) як їй здається**[3]** античною білістю та ракушняковою золотавістю, і зараз, коли наближається час розлуки, хотілось би дівчині віршами сказати йому якісь вдячні

прощальні слова. І хоч із водопостачанням у містечку погано, бо водогін не мінявся, мабуть, з античних часів, —[4] без кінця його ремонтують і вулиці всюди розриті, — [5] але й при всьому цьому жевріє у дівчини смуток розлуки з містечком і з училищем, і з цією похмурою фортецею, і стає жаль їй навіть цих зовсім не романтичних веж, де всюдисущий турист полишає свої варварські сліди.

(Олесь Гончар)

253 слова

Словничок

цикада — комаха, яка видає характерне сюрчання

Овідій — римський поет

черепашник — пориста порода, яка використовується як будівельний матеріал

[1] :

[2] ,

[3] ,

[4] ,

[5] ,

Диктант №12

Капуста — найбільш доступний і дешевий овоч. До того ж вирощують її майже повсюдно, навіть за Полярним колом. Хоча батьківщина її на півдні —[1] імовірно, на території сучасної Італії або Греції. Принаймні стародавні греки вирощували три сорти білокачанної капусти ще за триста років до нашої ери. До речі, від римлян пішла й українська її назва, адже «капуста» латиною означає «голова».

Давньогрецькі та давньоримські лікарі першими звернули увагу на цілющі властивості цієї рослини: їй приписувалася здатність усувати головний біль, виліковувати глухоту і безсоння.

Складно сказати, коли цей овоч з'явився на території сучасної України. Перші письмові згадки про нього належать до тисяча сімдесять третього року. Але очевидно, що набагато раніше завезли його сюди грецькі колоністи, які проживали в Криму.

Цікаво, що червонокачанна капуста потрапила на наші землі тільки в тисяча вісімсот двадцять п'ятому році, а деякі із понад півтори сотень різновидів цієї культури невідомі у нас і понині.

Говорячи про цю рослинну культуру, неможливо не згадати головний продукт із неї — квашену капусту. Відомо, що її вживали будівельники Великої китайської стіни. Але стіна не врятувала китайців від завоювання Чингізханом.

Зі ста двадцяти восьми сортів білокачанної капусти, зареєстрованих в Україні, вітчизняних лише двадцять дев'ять. Переважно правлять бал голландські і французькі, трапляються німецькі та навіть польські сорти та гібриди.

«Земля 2000»

203 слова

[1],

Диктант №13

Любила вона кожен рослин у всім своїм єством, і, здається, кожна рослина відповідала їй такою ж любов'ю. На кожному клаптику землі у неї щось родило, кожен клаптик землі цвів і плодоносив. Були в неї буряки кормові, які вона згодовувала свині, були буряки червоні, які різалися в борщ, а були й цукрові, котрі можна було спекти в гарячому вугіллі й з'їсти замість делікатесу. Сіяла баба квасолу кругленьку й невелику, білу; [1] сіяла також рябеньку, від якої і суп і борщ здавалися немов веселіші, проте найбільше їй подобалась довгаста велика квасоля — ряба або ж біла, яку було і з стручка приємно вилущити, і в пригорщі потримати. Вирощувала Килина ранню редьку — [2] червонобоку й веселобоку, а також і пізню — [3] чорну, схожу на чималий буряк. Не вилазила вона ніколи із своїх грядок, порпалася в часнику, в цибулі, в моркві, в огірках, у помідорах.

13

Ні дід, ні баба кавунів не сіяли, проте майже щороку не обходилося без того, щоб десь поміж грядками не причаїлося кілька диньок, які Килина й Ілько дуже любили. Якщо їм вдавалось досягнути, то одного сонячного дня баба зривала їх і клала на обідній стіл. Дід кравав диню на скибки, і старі їли її повільно, смакуючи, опустивши погляди, але все-таки з несподіваними іскрами в зіницях. Килина збирала насіння й клала сушитись на підвіконні. Вона завжди збирала всяке насіння, зерно, коріння, маківки, і в сінях або ж у прохолодному запічку в неї було повнісінько найрізноманітніших вузликів, кількість яких ніколи не зменшувалась, [4] — [5] навіть тоді, коли треба було засівати або засаджувати город.

(За Євгеном Гуцалом)

248 слів

Словничок

запічок — заглибина в стіні печі, де зберігають предмети хатнього вжитку

[1],

[2],

[3] ,

[4] немає розділових знаків (зміна логічного наголосу)

[5] немає розділових знаків (зміна логічного наголосу)

Диктант №14

Здалеку гора Княжа[1] — як бурий ведмідь превеликий, що розлігся на березі ріки. Пливучи в човні по ріці, поволеньки наближаєшся до цього сонного горбатого ведмедя, котрий передні волохаті лапи витягнув низькими кручами ген-ген уперед, поклавши на них довгу морду. І коли придивитись із човна пильніше, можна вгледіти опукле нашорошене вухо, яке і вві сні не опускається, прислухається до безмежжя простору, можна розрізнити й приплющене ведмеже око, над яким куці вії здригаються так, як на вітрі здригаються дерева. Цей ведмідь спить на березі ріки не тільки взимку, а й улітку, коли, здається, гріх не проснутись і не поласувати доспілими ягодами та медом диких бджіл, вгамувавши спрагу блакитною річковою водою, в якій хлюпочеться довга шерсть на передніх лапах. Величний і грізний, він втрачає свої ведмежі обриси, коли наближаєшся в човні до берега, й ти вже не бачиш ні простягнутих уперед лап, на яких у сонному спокої лежить ведмежа гостра морда, не бачиш і могутнього горбатого хребта, а тільки —[2] гористий берег, що круча за кручею спинається до гори,[3] а на кручах живими зморшками брижиться ліс, який тут, унизу, з первозданною ніжністю зеленіє шелюгою по білих піщаних обмілинах, де в святкових веселощах грає риба й де чайки літають і плачуть, мов неприкаяні душі померлих.

(За Євгеном Гуцалом)

203 слова

Словничок

Княжа — назва гори

брижитися — тут: укриватися дрібними хвильками (в переносному значенні)

шелюга — верба гостролистар

[1] ,

[2] немає розділових знаків

[3] догори

Диктант №15

Усе ближче порт. Десь там ждуть моряків на причалі дружини, діти, матері. Курсантів наречені ждуть. З букетами квітів стоятимуть годинами, виглядаючи, коли вже він з'явиться із-за обрію, цей їхній білосніжний красень барк! [1] Найкраще прийти при повному сонці, в сліпучий день, коли напнуті вітрила аж сяють, — [2] щоб було людям на що подивитись, щоб фотографі та кінохроніка мали роботу. Проте після шторму, видно, не могли дати вузлів, скільки сподівались, і прийшли цього разу пізньої ночі, коли на просвітлілому небі вже й вранішня зоря зайнялась.

При згадці про матір Порфірові всю душу залило теплом, вже й ці люди, що з ним розмовляють, що з такою повагою про маму йому відгукуються, чимось мовби стають йому ближчі. На мить виникло навіть бажання більше перед ними відкритись, про мамину працю їм більше розповісти, може б, заодно і його вони пожаліли чи, може б, і приголубили. Бо відчув, що цікавість до його долі не випадкова, вона глибша й делікатніша, ніж у тих, що, буває, лізуть до тебе в душу десь на пристані або в плавнях на риболовлі, [3] розкажи їм, чий та звідки ти, розваж їх собою, мов іграшкою. І хоч зараз хлопець був, здавалось, відкритий для ласки, для доброго слова, та тільки Ганна Остапівна мимовільним зітханням виявила щось схоже на жалощі, тільки проходило слово «напівсирітство», як хлопець одразу ж настороживсь, дитяча гордість так і випустила свої пазурі, не приймаючи можливого співчуття, яким зараз його могли тільки принизити.

(Олесь Гончар)

233 слова

Словничок

барк — вітрильне судно з кількома щоглами

напнути — натягнути

Порфир — чоловіче ім'я

[1] .

[2] ,

[3] :

Диктант №16

Лівий берег Дніпра, рівний, плаский, скрізь зарослий густими лозами та верболозом, зеленів, неначе засіяний житом; [1] а далі синіли густі бори, неначе море, закутане в синю та сизу імлу. На південь синіли гори, а на горах було видно Київ, що неначе потопав в легкій прозорій імлі. Забудування неясно мріли в сизій далечі, а над ними були розкидані ніби золоті букети: то лисніли позолочені бані та хрести на монастирях та церквах. Та далека картина здавалась якимсь квітником із золотими маківками та золотими квітками, про які розказують тільки в казках. І високе та глибоке синє червнєве небо, і ті далекі сизі шпилі й гори з Андріївським собором, і

золоті букети з бань та хрестів — усе це було схоже на ті краєвиди, що часом сняться уві сні, що про них розказують у казках. Вік проживеш — і не забудеш цю пишну картину, як часом ніколи не забувається гарний сон.

Сонце вдарило з-за лісу червоним промінням на київські гори. Широка зелена Оболонь і Поділ вкрились тінню й потемнішали. Виразніше виступили високі смужки київських гір під ясным чистим небом, обсипані збоку червонястим промінням.

Тисячі вікон в домах, позолочені хрести та бані на церквах ніби зайнялись і запалали.

Від них посипались наче пучки золотих стрілок. На дзвіницях неначе горіли червоним золотом хрести та маківки, наче плавали високо-високо понад горами в синьому небі, ніби линули якісь казкові золоті птиці. Вигляд на Київ став якийсь фантастичний. Здавалось, ніби на горах з'явився пишний міраж, сплетений з чудових тонів, з блиску, з золота, з рожевої імли та сонячного проміння.

(За Іваном Нечуєм-Левицьким)

248 слів

Словничок

мріти — ледве виднітися

лисніти — блищати

баня — купол

Андріївський собор — церква в Києві

Оболонь — назва територіального району Києва

Поділ — назва територіального району Києва

[1],

Диктант №17

Кукурудзу жителі стародавньої Мексики почали вирощувати близько десяти тисяч років тому. Найдавніша знахідка зерен її окультуреного виду датується чотири тисячі двісті п'ятдесятим роком до нашої ери. І хоч у ті часи качани були значно менші, ніж звичні нам, у культурі тубільців ([1]маїя і ацтеків)[2] вони грали дуже важливу роль.

У Європі кукурудза з'явилася завдяки Христофору Колумбу, який привіз її разом з іншими дивами Нового Світу. У шістнадцятому столітті її почали вирощувати французи й італійці, а з дев'ятнадцятого століття вона набула поширення практично по всьому континенту.

Сьогодні кукурудза — найважливіша у світі зернова культура після рису і пшениці. Її посіви займають близько ста тридцяти мільйонів гектарів (значна частина цих площ припадає на Сполучені Штати Америки та Китай). Така популярність пояснюється не лише цінністю кукурудзяного зерна, а й тим, що її зелену масу

використовують для виробництва силосу на корм худобі. Ця культура також іде на виробництво етанолу — біопального, попит на яке постійно зростає.

Кукурудза містить вітаміни, калій, фосфор, магній, залізо, цинк. А ще вона має антистресову дію, зменшує ризик захворювань серця, захищає від багатьох інших грізних хвороб.

Для наших аграріїв ця культура — дуже важлива стаття експорту. Торік посіви кукурудзи займали в Україні два мільйони гектарів, наступного року площі під посіви заплановано збільшити.

«Земля 2000»

200 слів

Словничок

тубілець — корінний мешканець якої-небудь місцевості або країни на відміну від приїжджого чи іноземця

майя — група індіанських племен, які створили в давнину високу культуру

ацтеки — одна з індіанських народностей

аграрій — той, хто займається сільським господарством

[1],

[2],

Диктант №18

Прямо над нашою хатою пролітають лебеді. Вони летять нижче обвислих хмар і струшують на землю бентежні звуки далеких дзвонів. Дід говорить, що так співають лебедині крила. Я прислухаюсь до їхнього співу, і мені теж хочеться полетіти за лебедями, тому й підіймаю руки, наче крила. І радість, і смуток, і срібний передзвін огортають та й огортають мене своїм снуванням.

Я стаю ніби меншим, а навколо більшає, росте і міниться увесь світ: і загачене білими хмарами небо, і одноногі скрипучі журавлі, що нікуди не полетять, і полатані веселим зеленим мохом стріхи, і блакитна діброва під селом, і чорнотіла земля, що пробилася з-під снігу.

І цей увесь світ тріпоче, міниться в моїх очах і віддаляє та й віддаляє лебедів. Але я не хочу, щоб вони відлітали від нас. От коли б якимсь дивом послушали мене: зробили круг над селом і знову пролетіли над нашою хатою. А в цей час наді мною твориться диво: хтось невидимим смичком провів по синьому піднебессі, по білих хмарах, і вони забриніли, як скрипка. Я тягнувся догори і сам собі не вірю: знову над нашою хатою пролітають лебеді! [1]

Чи вони послухались мого слова — обкружляли навколо села й повернулись до мене, чи це новий ключ?

А віща скрипка і срібний відгомін бринять, єднаються над моїм дитинством, підіймають на крила мою душу і забирають її в нерозгадану далину. І хороше, і дивно, і радісно стає мені, малому, в цьому світі.

(Михайло Стельмах)

230 слів

Словничок

снування — утворення павутини; тут ужито в переносному значенні.

[1] .

Диктант №19

Як молоде зітхання землі, як рожевий подих ранку, стоять на тонких підсвічниках тремтячі маки. Десь у зеленій, бурхливій гущі городу або на окремій грядці, або попід смарагдовою латкою буряків вони попідставляли свої рум'яні чашечки, складені з пелюсток, шпарким променям, ловлять їх, хочуть націдити по вінця, —[1] та хитнеться одна пелюстка, гойднеться друга, і вже розтеклося, вилилося сонячне тепло, і вже знову треба стати непорушно, обережно підставляти рум'яні чашечки, чекати —[2] наллє сонце свого тепла чи не наллє.

18

Підійдеш до маків, довго стоятимеш, здивований їхньою чистотою й непорочністю, милуватимешся із цнотливості їхнього блиску, і ще тоді, дитиною, не порівняєш їх ні зі своїм власним життям, ні свого життя не порівняєш із їхнім цвітінням, —[3] це порівняння прийде пізніше, коли вже ті маки бачитимеш у спогадах, коли намагатимешся відновити у пам'яті їхній ранково-росяний запах — [4] і не зможеш.

І уявиш тоді своє дитинство великою квіткою маку, яка щойно-щойно визволяє свої пелюстки з тугого пуп'янка, нашорошує їх, розкріпачує й випростує, уявиш десь посеред городу, в оточенні в'юнкої квасолі, що пнеться по патиках, зазираючи яскравими своїми квітучими оченятами прямісінько в твою душу, уявиш десь на світанку, коли бентежне молоко туману тече без берегів, а у великій краплині роси, що зібралась за ніч між пелюстками, відбивається весь той щойно народжений світ, щойно народжений ранок, і тремтить у тій краплині його прохолода, й віддзеркалюється невидимий вітерець і ще щось таке, чому й слів не підбереш.

(Євген Гуцало)

228 слів

Словничок

патик — палиця

[1] ,

[2] ,

[3] ,

[4] немає розділових знаків

Диктант №20

Смачно готує мати. Як вона ворожить над борщем! Встає ще вдосвіта, чистить і промиває буряки, шаткує їх;[1] нарізає картоплі;[2] січе ножем капусту. Всього потроху добавляє в горщик —[3] і помідор кине, і петрушки всипле, і цибулину, і стручок перцю, і листок лаврового листа. А м'ясо кладе з кісткою, кістка щоб була з мозком. Ех, і борщ же тоді виходить такий, що поки дочекаєшся обіду, то ладен власний язик проковтнути. Любить мати варити і всілякі капусняки — з грибами й без грибів, з кашею і без каші, а про різні юшки й говорити не доводиться. Особливо любить вона готувати юшку з риби —[4] тато приносить йоржів та окунів, чистить сам на тертушці, а мати доводить усе до пуття, заливаючи водою таправляючи необхідними спеціями. Не обходиться і без юшки з грибними вушками, яку мати навчилася варити ще від баби Килини — жила ж тоді біля лісу, завжди на хазяйстві водились і підберезники, і маслюки, і рижики!

А іноді —[5] коли матері захочеться зробити для всіх приємну несподіванку — [6] зготує вона качку. Начинить обтертими яблуками, зашиє, покладе на сковороду, смажить, поливаючи салом, що витоплюється з неї. Цілий день тоді в хаті пахне припеченим солодом розімлілих яблук, цілий день тоді батько ходить добріший, ніж будь-коли, усміхнений не на лиці, а зсередини. Звичайно, перш ніж їсти качку, на неї треба добре надивитись, треба натішитись, намілуватись, а потім уже їсти, повільно пережовуючи, смакуючи кожною волокниною, обсмоктуючи не тільки кісточки, а й власні пальці.

(За Євгеном Гуцалом)

240 слів

Словничок

шаткувати — різати на довгі тонкі смужки

[1] ,

[2] ,

[3] :

[4] :

[5] ,

Диктант №21

Очі в матері темні, схожі на дві живі грудочки землі. Руки ще молоді, але вже заковані в ланцюжки жилок, які струменять пульсуючою блакиттю. Коли поміж картоплею натрапляє на широкошабельне листя хрону, то кривиться, береться обома руками й вириває. З хріном вона воює завжди: і тоді, коли копаємо город, то нема йому ніякої пощади, і восени, коли збираємо урожай. Проте, незважаючи на цю війну, хрін не тільки не зникає, але й, здається, дає ще рясніші сходи, а тому ми маємо його, синювато-міцного, сльозливого, і в будні і в свято, і до м'яса й до нічого, як каже мати.

Тепер, коли згадую матір, уявляю її здебільшого на городі. Посушливого літа всю воду в криниці вибере, щоб полити свої грядки, щоб напоїти кожну рослину, — [1] бо ж хочеться, щоб і капуста вродила, і морква була. Бачу, як восени копає картоплю, буряки, як носить усе те в погріб, висипає обережно, щоб не побилось, щоб не погнило.

Бачу стомлені її очі, бачу наморені її руки — [2] і з кожним роком тих ланцюжків під згрубілою шкірою все більше, і вся мати — [3] ще, здається, зовсім недавно по-молодому легка, весела й щаслива, схожа на сяяння свічки, — [4] зараз потемнішала, обважніла, ті ланцюжки та чорнота землі беруть її у все надійніший полон, вона їхня бранка. Срібна моя свічко, що горітимеш у мені, що не погаснеш у своїх онуках, — [5] стоїш ти й зараз у моїй уяві на городі, на скупій землі своєї скупі долі.

(За Євгеном Гуцалом)

239 слів

Словничок

широкошабельний — схожий на широку шаблюку

[1] ,

[2] ,

[3] ,

[4] ,

[5] ,

Диктант №22

Відходили все далі й далі зрадливі вітряні дні, і вже з другого ранку вони їхали царством весни —[1] адже був кінець квітня![2]

Весна гомоніла навколо них, вода гоготіла, гурчала струмками по ярках і пагорках, неспокійно ворушилися ріки, немов ремствували береги, і, набираючи сили, раптом долали їх, свої кордони, і розливалися на всю міць, на всю широчінь, ген-ген заливаючи луки. Деревя і кущі стояли по коліна в воді, і де-не-де поодинокі рибалки плавали на своїх маленьких човниках між тими деревами, вибираючи місце для ловів. З дитячих років найдужче вона любила весну з її гомоном неспинної води, цвіріньканням перших пташок, жадобою цвіту, росту кожного дерева, кожного кущика, кожної билінки. І її також особливо охоплювала жадоба росту, життя. Намить здалося —[3] саме з цього відчуття, —[4] вона знову дівчинка —[5] Маша Вілінська — їде з пансіону на великодні канікули до родичів. Степова весняна ніч. Коні чвалають по калюжах, у повітрі свіжа вогкість, де-не-де блимають далекі вогники. Хлопці —[6] дядько Микола і його товариші —[7] починають пісню. Раптом спалахує розмова, сперечання про ті віковічні світові питання, які неминуче треба розв'язати саме зараз, негайно, саме їм, і вона прислухається до них і ще не наважується втрутитися, висловити свою думку. Але палкі розмови для неї, як цей весняний дощ для першого цвіту. І вона то відчуває стільки сили в собі, то раптом проймають сумніви, навіть розпач, наче ті хмарки, що закривають, пропливаючи, молодий місяць, побачивши вперше якого, треба щось загадати, обов'язково загадати![8]

(За Оксаною Іваненко)

Словничок

гоготіти — видавати сильні глухі переривчасті звуки

гурчати — видавати протяжний, розкотистий шум

ремствувати — виявляти невдоволення

[1],

[2].

[3],

[4],

[5],

[6],

[7],

Диктант №23

У повітрі стоїть сухуватий пил, а тепла земля пахне втомою. Материне лице запорошилося сірою землею, руки також запорошені, тільки карі її очі блищать свіжо й чисто. Іноді вирівнюється і, спершись на заступ, відпочиває. І чує, мабуть, як уже мріє про спочинок город, як тоскно скрикують у вишині запізнілі перелітні птахи. Павутина бабиного літа пливе звіддалік, як чиєсь зітхання, вона знаходить посеред городу нашу матір, чіпляється за плече, потім перепливає на материні чорні коси, вмальовується сивиною, потім відривається —[1] й легко снує в повітрі, поблискує білясто, тане.

Про що думає мати? Про те, що отакою ж павутинкою бабиного літа відсріблюється її життя, чи пригадує себе дівчинкою, котра вперше вийшла в поля і мало не захлинулася від радості, від відчуття полинової волі, від зачудування волошкою, котра зазирнула в очі вічним поглядом?[2] Чи думає про те, як у війну несла своїх дітей, провалюючись по коліна в мокрий сніг, несла, закушуючи до крові губи, несла, ковтаючи сльози, свій цвіт і своє майбутнє? Мусила рятувати їх од смерті, котра насувалася на село. Ще не відала в ту хвилину, що їй судилось нести власне життя на своїх плечах то як камінь, то як хмаринку перецвілої кульбаби. Думає, згадує чи мріє —[3] і губи на її потемнілому лиці схожі на гірко прокладену борозну, на живу борозну, котра лежить на безмежному полі її обличчя.

Потім знову копає картоплю.

(За Євгеном Гуцалом)

223 слова

Словничок

заступ — звужена донизу залізна лопата для земляних робіт

[1] немає розділових знаків

[2] .

[3] ,

Диктант №24

Ясний весняний день. Білі метелики літають у сонячному сяйві й сідають на вороний полиск грязюки, що, як смола, вкриває дно висохлої величезної калюжі посеред вулиці. Білі метелики на чорній емалі. Склавши крильця, вони сідають рядочками й купками, багато їх. Мовби пелюстки квітів на чорному лаковій грязюки. Тих метеликів ловлячи, вовтузяться вони —[1] чотири маленькі брати, як маленькі

мурини. Вони накривають метеликів картузиками чи долонями, обережно вибирають їх, щоб не покалічити, і радісно зносять їх у прекрасний, спеціально збудований пишний палац —[2] з блакитного, червоного, жовтого, білого скла, —[3] збудований тут же недалеко в зеленій канаві, серед ромашок, калачиків, кульбаб та подорожника. То чудесний, дивний палац.[4] Впущені туди метелики стають з білих кольоровими і, напевно, гарно там бавляться. А в них —[5] у мисливців —[6] очі сяють від щастя й радості. То нічого, що всі вони з п'ят до маківки вимащені грязюкою і нагадують муринчат. То нічого. Але ті метелики, напевно, щасливі в такому дивному, у такому пишному палаці. Хай вони трішки там поживуть, відпочинуть, побавляться. А тоді їх будуть випускати на волю, щоб літали собі на сонечку. І от їх випускають.

(За Іваном Багряним)

178 слів

Словничок

мурин — негр

муринчата — негрєнята

[1] ,

23

[2] немає розділових знаків

[3] ,

[4] !

[5] ,

[6] ,

Диктант №25

Вже прокидалось і заворушилося все живе після спочинку в тиху нічну добу.

Здорова блискуча зоря підбилася вгору. А під нею все ширшала та більшала ясна пляма. Небо на сході помаленьку яснішало. На небі вже ясно визначались веселкові смуги: внизу[1] понад чорними борами[2] лежала ясна червона смужка, за нею жовтогарячий та жовтий колір переходив у зеленуватий, а далі в блакитний та фіолетовий. А поверх цієї квітчастої смуги ще чорніло небо, обсіпане подекуди зірками. Але незабаром ця блискуча пляма обхопила половину обрію за Дніпром. І вода в Дніпрі залисніла. Од берега до самого човна простелилась веселкова намітка, неначе з неба на воду впала частка неба і вкрила її. Човен все линув по золотистій стежці вперед, уже підлитий збоку широкою фіолетовою смугою на дрібних брижах та хвилях.

Уже почало світати. Десь від берега схопився легенький вітерець і ніби дмухнув подихом на Дніпро. Береги й верби ніби прокидались і дихнули на воду. По

воді пішли брижі та дрібні хвильки, заколивались ледве примітно й захитались, неначе топлене фіолетове та золотисте скло. Позад човна ще чорніла вода, чорніло на півночі небо. Поперед човна ясніла місячна ніч у всій своїй красі, а збоку займався червневий ранок. І небо, і земля, і Дніпро здавались велетенською картиною, де на темному полі була намальована ясна пишна місячна ніч і, [3] поруч з нею, [4] ранній ранок із зорею та делікатними вранішніми сутінками на небі й на землі. Це були ті картини природи, котрим давні народи становили жертovníки й палили фіміам.

(За Іваном Нечуєм-Левицьким)

239 слів

Словничок

намітка — головний убір жінки

залисніти — заблищати

жертovníк — місце, де клали жертву, яку, за релігійними уявленнями, приносили богам

фіміам — ладан

[1] ,

[2] ,

[3] немає розділових знаків

[4] немає розділових знаків

Диктант №26

Людина створила культуру, а культура — людину. Людина реалізується в культурі думки, культурі праці й культурі мови. Культура — це не тільки все те, що створене руками й розумом людини, а й вироблений віками спосіб суспільного поведіння, що виражається в народних звичаях, віруваннях, у ставленні один до одного, до праці, до мови. Належачи до певного соціуму, людина зі своєю появою на світ органічно входить у вироблену її співвітчизниками культуру, стає її користувачем і носієм. Чим міцніші зв'язки людини з культурою народу, тим більшого можна сподіватися від неї як від громадянина, свідомого творця матеріальних і духовних благ, патріота й інтернаціоналіста. Ослаблення зв'язків з культурою свого соціуму, втрата його мови, нехтування його звичаями негативно позначається на самооцінці вчинків людини, на її ставленні до співвітчизників, до результатів колективної й індивідуальної діяльності. Отже, духовна культура міцними, хоч і невидимими нитками пов'язана з матеріальною культурою.

Сьогодні культура і мова виявилися об'єднаними в царині духовних вартостей кожної людини і всього суспільства. Мабуть, ніхто не буде заперечувати, що в низькій культурі мови виявляються виразні ознаки бездуховності.

Мовна культура — це надійна опора у вираженні незалежності думки, розвиненості людських почуттів, у вихованні діяльного, справжнього патріотизму. Культура мови передбачає вироблення етичних норм міжнаціонального спілкування, які характеризують загальну культуру нашого сучасника.

(За Віталієм Русанівським)

202 слова

Диктант №27

Зорі яскравішають, простір моря сповнився темрявою, і хоч, крім темряви, нема там нічого, дівчина мовби жде чогось, здається їй, що звідти, де звечора світилась місячна доріжка, щось може цієї ночі з'явитись. Зорі панують над світом, вітерець дмухнув у лице. Поменшало вогнів унизу, заснуло містечко; пора б і тобі, дівчино, бути в постелі, а тебе все ніби не відпускає звідси ця темна нічка-петрівочка. А така ж вона коротка —[1] незчуєшся, як і злетить.

Коли вже зібралася йти, з далечі моря, з його непроглядних мороків несподівано з'явилося вітрильне судно, зустрінете десь аж під обрієм вістрям прикордонницьких прожекторів. Хто не спав, міг бачити це: в снопах світла,[2] під повними парусами,[3] майже непомітно рухався, повертаючись із плавби, «Оріон».

Скоро-скоро вже має бути порт. Усіх зустрічатимуть, тільки Ягничу ніхто не зустріне, хіба лиш отой кам'яний, знайомий ще з молодості маяк, що високою вежею біліє на островку біля входу до гавані. Родичів багато. Ягничів у Кураївці не перелічиш, але кожен у роботі, у власних клопотах. Та й не близький світ, щоб забиватись із Кураївки до порту ради одного «здрастуй». Звичайно, він їх не забуває, ні-ні та й озоветься радіограмою: живий, мовляв, іду на траверсі такому-то. Але що їм до твого траверсу, до твоїх широт, у кожного там широти свої: той на тракторі, той на фермі, той з літа в літо на комбайні, — там тепер завелись цілі сімейні екіпажі.

(Олесь Гончар)

225 слів

Словничок

«Оріон» — назва корабля

нічка-петрівочка — коротка ніч, котра буває на Петра і Павла, в середині літа

Ягнич — прізвище

Кураївка — назва села

траверс — напрям, перпендикулярний до курсу судна

[1] ,

[2] немає розділових знаків

[3] немає розділових знаків

Диктант №28

Із Вільшанок у Турицю урочисто прямувала процесія старих хмар. Прямувала впевнено, не зупиняючись, добре знайомим, щоправда, трошки побитим літніми громами небесним шляхом.

З усього видно, день не обіцяв грибної погоди, хоча перед цим і пройшли рясні дощі та й ночі були задушливо паркими. Сонце вже обійшло кілька дрібних пагорків і тепер висадилося на самий вершок найповажнішої гори над Турицею. Краплі сліпого дощу вмить прозріли на листі і траві, засвітилися,[1] і галявина заяріла соковитими барвами. Роса відсвічувала усюди рівномірно, ледь-ледь дихаючи сивуватим туманом. Отже, людська нога нині сюди ще не ступала:[2] тут, брате, очі не розганяй, куди просяться. Серце замри, а очі помаленьку поперед себе. Ось так: березовий острівок, пустий острівок, другий, третій, далі. І — о великий грибний боже! Між двома зовсім худенькими берізками, підпираючи плечима один одного, випнулися грудьми одразу три підосиновики. Якісь набурмосені, сердиті, аж червоні від люті. А очі, замість того, аби зупинитись, порадіти цим пихатим красеням — хай їм грець, — шусть, шусть сюди-туди. І вже, диви, зловили неподалік, на зовсім голій місцині, кілька скромненьких підберезовичків, далі ще один переляканий підосиновик вигулькнув із трави.

О, діти останньої любові землі, теплих дощів і сонця — осінні гриби! Скільки нерозгаданого таїнства у вашому народженні і проростанні, скільки магії, непідвладної людській логіці![3]

(За Дмитром Кешелею)

200 слів

Словничок

Вільшанки — назва села

Туриця — назва села

заяріти — яскраво засяяти

набурмосений — насуплений

[1] —

[2] ;

Диктант №29

Листя опадає з дерев, а вітер підхоплює його, котить веселі мідні монети по землі, заносить прямісінько в душу, навіває туди густих пахощів, перемішує їх з усіма своїми думками, з почуттями, засипає спогади, притрушує щось дороге й ніжне, що ніяк не хоче бути притрушене, що прагне виборсатися з-під листя і далі квітнути. Проте листя з дерев опадає все густіше, проте налітає його в душу все більше, гіркі аромати тісняться, розпирають, вони перехоплюють подих, —[1] і тоді мимовільне зітхання зривається з вуст, наче співчуття за втраченим і одлетілим.

Вже зібрано мак. Зв'язаний пучками, він висить у сінях. Біля маку великими жовтими зернами усміхаються качани кукурудзи. Соняшники вже зрізані, і насіння лежить у мішку біля печі. Вогняно-веселі язики перцю червоніють і червоніють, наче ніяк не можуть перебороти пекельного сорому. Вінки цибулі і часнику прогинають другу жердину. Із-поміж усіх запахів яскраво пробивається дух кропу, якого насушили і зсипали в торбинку, щоб зимою мати зелену страву, яка нагадувала б про літо.

Смугасті та воскові дива —[2] гарбузи —[3] лежать уже в купі під грушею, або під хатою, або ж поснули по всьому городу, хто де притуливши свою голу голову. Тепер їх находиш скрізь —[4] і в бур'янах за хатою, і в куцах бузку, і в рові, і навіть на сливу заліз один, вмовився між гіллям та й задрімав до самісінької осені. Подивишся на гарбузи —[5] та й здається, що вони, наче наші давні пращури, поприпадали вухами до землі, слухають, чи не здригаються доли від шаленого кінського тупоту, чи не суне татарська орда?

(За Євгеном Гуцалом)

247 слів

Словничок

виборсатися — вибратися з-під чого-небудь

[1] ,

[2] ,

[3] ,

[4] :

[5] ,

Диктант №30

На правому березі ріки Самари, яких десять миль від Дніпра, лежало українське село Спасівка. Даремно шукав би хто його в теперішню пору. Воно пропало.

Зруйноване, поросле травою, як багато-багато інших тогочасних українських помешкань.

Спасівка не відрізнялася своєю долею від інших осель: такі самі хати з дерева та глини, вкриті соломою або очеретом.

Хати стояли рядком віконцями на південь, оточені городами та садками. Посередині села великий майдан, де стояла невеличка дерев'яна церква, а біля неї вбоге попівство.

Не було тут видно якоїсь заможності. Нікому не снилося будувати гарних домів з хоромами, бо ніхто не знав, що завтра станеться, чи його праця відразу не спопеліє. То були страшні часи татарських набігів на Україну.

В тих часах вибирали люди під свої оселі такі місця, які, на їх гадку, давали б найпевніший захист перед ворогом та в яких можна б знайти найвигідніші умови до життя:[1] отож недалеко води або над водою, а відтак близько лісу або очерету, де б на випадок татарського набігу найбезпечніше сховатися та втекти від поганської неволі.

Спасівку заложили на тому місці, бо там найшли цілий терновий гай, та й до Дніпра було недалеко, а там росли великі ліси, звідкіля можна було набирати досить дерева.

Праця тривала кілька років, доки хати стали готові й село розжилося як слід. Спасівчани зайшли сюди з-за Дніпра, також після татарського погрому, а що стали на тому місці на самого Спаса, то й прозвали своє село Спасівкою.

(За Андрієм Чайковським)

Словничок

попівство — помешкання попа

[1] ; або ,

МІСЬКИЙ КОНКУРС
НА КРАЩОГО ЗНАВЦЯ
ПРАВОПИСУ «МАЙСТЕР УКРАЇНСЬКОЇ ОРФОГРАФІЇ»

(2011 - 2012 н.р.)

Завдання для учнів 8-9-х класів

Варіант 1

2. Перепишіть подані слова, розкрийте дужки. Поясніть правопис слів.

Бе(з)астережний, ві(д)аний, ві(д)окремити, бе(з)успішний, мо лодіс(т)ю, ро(з)броїти, світа(н)я, зна(н)ь, щас(т)я, столі(т)ь, Полі(с)я, ста(т)я, (л)яний, бо(в)аніти, Ві(н)и(ч)на, солдат(ч)ина, на(д)ністрянський, ві(д)зеркалилася, зако(н)ий, прикордо(н)ик, карти(н)а, (в)есь, (в)ічливий, розрі(с)я, пере(д)ень, неві(н)ий, самов певне(н)о, стара(н)о, свяще(н)ий, сказа(н)ий, напруже(н)ість, само ві(д)ано, захопле(н)ий, воста(н)є, незвіда(н)ий, вихова(н)ість, ю(н)ат, натхне(н)ий, вогня(н)ий, олов'я(н)ий, ці(н)ість.

29

Варіант 2

2. Замість крапок поставте, де потрібно, пропущені літери відповідно до правил подовження приголосних.

Суцвіт...я, попідтин...ю, повноліт...я, повніст...ю, нал...ю, весіл...я, навман...я, узбереж...я, роздоріж...я, папорот...ю, дерт...ю, радіомовлен...я, засил...я, попідвікон...ю, безчест...я, ніч...ю, відкрит...ів, безліч...ю, шерст...ю, Іл...я, мудріст...ю, клун...я, щаст...я, скрин...я, жит...я, жит...євий, лист...я, безліс...я, ріл...я, мід...ю, скатерт...ю, пам'ят...ю, суд...ів, л...ється, постат...ю, повін...ю, молод...ю, молодіст...ю, жовч...ю, у піднебес...і, радіст...ю, стат...ею, ста...ей.

Варіант 3

2. Доповніть речення, добираючи з дужок потрібні слова або сполучення слів.

1. Ми поселились у трьох ... (кімнатах; в одній кімнаті). 2. На горі Нагорі ... (росте ліс; над нами цілу ніч грюкали двері). 3. Кожен це пояснював по своєму ... Кожен це пояснював по-своєму ... (розумінню; і ми ніяк не могли дійти згоди). 4. Хлопці повернули в бік Хлопці повернули вбік ... (із стежки; річки). 5. Я подався в глиб Я подався вглиб ... (лісу; і скоро вийшов на галявину).

Варіант 4

2. Перепишіть, розкриваючи дужки.

1. (З) ранку почалася справжня осінь (П. Загребельний). 2. Мирон міг довбати шурфи в будь-якому ґрунті (з) ранку до вечора (В. Сліпачук). 3. (На) що мали, (на) те й приймали. 4. (На) що мені куми — були б пироги. 5. Як зверху погане, то (в) середині вдвоє (Народна творчість). 6. (У) середині острова над чималою бухтою розташувалися чотири десятки рибальських хат (М. Трублаїні). 7. Весна іде (на) зустріч нам, весна (в) цей час нам рада (О. Олесь). 8. Усі учні класу прийшли (на) зустріч з ветеранами.

Варіант 5

2. Спишіть, розкриваючи дужки.

1. І кликав день в (не) мірянні світи (Я. Шпорта). 2. Причаїлися гори, заворожені красою ніколи (не) бачених степів (О. Гончар). 3. Степ квітував. (Не) займаний, звіку (не) ораний, високотравний (О. Гончар). 4. Треба було перейти рівне, (не) заросле й (не) закрите плавнями місце (М. Коцюбинський). 5. Через усю Вербівку стеляться сукупні городи та левади, (не) обгороджені тинами (І. Нечуй-Левицький). 6. Мікроскоп відкрив людині світ, (не) бачений простим оком. 7. Партизан опинився перед річкою, вражений (не) сподіваною перешкодою (Ю. Збанацький). 8. Молода (не) витрачена сила хвилиною вдарила в груди (М. Коцюбинський).

Варіант 6

2. Випишіть слова у дві колонки за дієвідмінами.

Знати, оцінювати, тягти, стукотіти, зморитися, схотіти, кроїти, наколотити, свистати, свистіти, оборонити, обороняти, відпороти, відпорювати, завадити, збігти, збігати, гуркотіти, гуркотати, одужати, стелити, краяти, хилитися, спізнитися, відкрити, бачити, збороти, ударити, пищати, сипати, зважити, дирчати, захищати, мовчати, полоти, почати, гудіти. .

Варіант 7

2. Подані іменники поставте у потрібному відмінку, розкриваючи дужки.

Віддати належне (майстер, робітниця, батько, лікар, жінка, товариш, учитель, керівник). Прийти в гості до (ювіляр, Надія, перекладач, сестра, слюсар, дочка, директор, пісняр, теща). Спеціальний одяг на (школяр, робітниця, перукар, друкарка, маляр, гончар, водій, санітарка). Іти (коридор, пуша, бульвар, дорога, тротуар, площа, пустир, вулиця). Завдати збитків (Віктор, фабрика, Ігор, завод, країна, край, друкарня, село, шахта, родина). Боротися з (ворог, зброя, пожежа, вітер, негода, приятель, друг). Покластися на (брат, господар, доля, лікар, сестра, секретар, дружина, товариш, подруга). За (вежа, земля, календар, огорожа, завдання, ніша, інвентар, звичай, буквар, вантаж, машина).

Варіант 8

2. Запишіть подані іменники в родовому відмінку однини.

Ваучер, ринок, вексель, дебет, фініш, документ, папір, термін, експеримент, формуляр, експорт, заголовок, підпис, індекс, заклад, ксерокс, апарат, процент, адресат, адресант, бланк, банк, комп'ютер, інститут, адрес, курс, колектив, виробіток, спеціаліст, приріст, студент, відмінок, журнал, стиль.

Варіант 9

2. Поставте подані іменники в родовому та орудному відмінку однини.

Домовленість, подорож, цінність, діяльність, свідомість, безліч, мораль, якість, потужність, заборгованість, галузь, промисловість, доповідь, власність, вартість, піч, рентабельність, звітність, верф, продуктивність, прибутковість, розкіш, відповідальність, велич.

Варіант 10

2. Наведені іменники поставте в родовому відмінку однини.

Голос, колос, пирій, час, місяць, понеділок, спокій, сміх, урок, обрій, роман, вплив, настрій, сум, оптимізм, розвиток, обрій, вечір, комиш, очерет, зміст, ґрунт, гурт, гурток, біль, степ, лист, кожух, керівник, погляд, луг, трамвай, Урал, Буг, Дніпро, Тетерів, Кавказ, край, шлях, ранок, телефон, гусак, папір, комар, абажур.

Варіант 11

2. Запишіть подані словосполучення в кличному відмінку однини.

Добродій Литвин, пан президент, колега Василенко, добродійка Шевченко, панна Наталя, Марія Степанівна, пані Леся, Василь Іванович, друг Андрій, шановний Олег Ігорович.

Перепишіть. Числа й скорочення запишіть повними словами, поставивши числівники в потрібному відмінку.

Земля разом із 8 іншими планетами рухається навколо Сонця. Відстань її до Сонця змінюється від 147,1 млн кілометрів на початку січня до 152,1 млн кілометрів на початку липня. Період обертання Землі навколо нашого світила дорівнює 365,242 доби, а навколо своєї осі — 23 годинам 56 хвилинам 5 секундам. Довжина земного екватора вимірюється 40075704 метрами. Уся поверхня Землі становить 510 млн квадратних кілометрів, причому на 361,1 млн квадратних кілометрів її, тобто на 71 відсоток, розіллявся Світовий океан.

Варіант 12

2. Від поданих слів утворіть складні іменники. Запишіть їх у два стовпчики: перший — написання разом, другий — через дефіс.

Рука, писати; край, знати; вода, мріяти; листя, падати; красно, писати; середні, віки; святий, вечір; людина, день; п'ять, років; земля, трусити; радіо, комітет; міні, футбол; Національний, банк; художник, пейзажист; вакуум, апарат; Європа, Азія; половина, яблуко; щастя, доля; перекоти, поле; життя, писати; лікар, терапевт; аеро, вокзал; вагон, ресторан; вантаж, потік; слюсар, складальник; половина, Київ.

Варіант 13

2. Запишіть іменники, розкривши дужки, поясніть правопис.

Зоре (пад), (пів) Єгипту, (псевдо) наука, (пів) оберт, (худ) пром, (зірви) голова, (пів) Харкова, (гала) концерт, (полу) мисок, мати (й) мачуха, шістдесяти (п'яти) річчя, (пів) юрти, (пів) огірка, (екс) король, (пів) вишні, (крісло) ліжка, (лісо) смуга, (норд) ост.

Варіант 14

2. Перепишіть, уставляючи пропущені літери в закінченнях прикметників та іменників.

1. Як не любити утоми цілющ...ї після гаряч...ї гри, поклику птаха над темн...ю пуш...ю, рідних пісень з-за гори? (М. Рильський) 2. Чисте повітря було напоєне терпкою вранішн...ю свіжістю (О. Гончар). 3. Гаряч...ю земною барвою горить на сонці ячмінь (М. Коцюбинський). 4. Споко...м, мирною жнив'яною тиш...ю повівало з навколишніх ланів (В. Козаченко). 5. Він не крився ні від кого, що сам вийшов з давн...ого козач...го роду (Панас Мирний). 6. Хоча лежач...го не б'ють, та і полежать не дадуть ледач...му (Т. Шевченко). 7. Курна дорога біжить з-під Маланч...них ніг у поле (М. Коцюбинський).

Варіант 15

2. Запишіть складні прикметники, згрупувавши їх відповідно до правил написання.

Науково / технічний, військово / зобов'язаний, культурно / освітній, українсько / російський, індо / європейський, світло / зелений, червоно / гарячий, темно / шоколадний, вельми / шановний, високо / авторитетний, три / кутний, договірно / правовий, екс / чемпіонський, суспільно / політичний, масово / політичний, професійно / кваліфікаційний, судово / експертний, сніжно / білий, північно / західний, вогне / небезпечний, вантажно / розвантажувальний, напів / шкіряний, довідково / інформаційний.

Варіант 16

2. Від поданих слів утворіть складні прикметники, поясніть їхній правопис.

Вагон, ремонтний; суспільний, корисний; виробничий, споживчий; сто, ват; низький, рентабельний; машини, будувати; бюджет, фінанси; лікувальний, профілактичний; відомий на весь світ; зовнішня, політика; віце, адміральський; продуктової, промисловий; багато, раз; синій, блакитний; кислуватий, солоний; мало, знайомий; східні, слов'яни; шість, поверх; вісімнадцять, градусний; суспільний, шкідливий; загальний, демократичний; народна, поезія.

Варіант 17

2. Перепишіть. Числа й скорочення запишіть словами, поставивши числівники в потрібному відмінку.

1. Найбільшим морем, що омиває Україну, є Чорне море, яке має площу близько 350 тис. км. Особливістю моря є зараженість його вод, починаючи з глибини 150-200 м, сірководнем. 2. Унаслідок виверження морського грязевого вулкану в Темрюцькій затоці Азовського моря в серпні 1988 р. на відстані 240 м від берега утворився острів площею близько 2700 м² та заввишки в південній частині 2,8 м над рівнем моря. 3. На Оболоні виявлено залишки ранньослов'янських поселень 1 ст. до н. е. — 2ст. н.е. та 6-7ст. н. е. На площі 25 тис.м досліджено залишки 66 заглиблених жител і 918 господарських ям (Україна в цікавих фактах).

Варіант 18

2. Перепишіть. Числівники запишіть словами.

1. Хоч було вже пізно, величезний 16-поверховий будинок гудів, як вокзал або аеропорт (П. Загребельний). 2. Передові польські поети перекладали Шевченка ще з початку 60-х років минулого століття (М. Рильський). 3. Не впізнаю себе сьогодні: чому мені, 60-річному дідові, стало враз жаль себе самого (Р. Іваничук). 4. Як хороше жити, мій друже, мій брате, коли тобі йде 19-й рік! (І. Нехода) 5. Під липою, над самим джерелом, стояв 4-гранний камінь (І. Франко). 6. Попритрушувані пилом, стомлені 3-денною дорогою, вони сиділи мовчки (В. Гжицький).

Варіант 19

2. Замість крапок поставте потрібні літери.

Бе...посередній, не...проможний, ...характеризувати, бе...силля, ...пекти, ...фабрикувати, ...чинити, бе...коштовний, ...клеювати, бе...характерний, ро...формувати, ...кріпити, ...шкребти, бе...контрольний, ро...стелити, ві...шкодувати, пі...класти, бе...законний, ...цементувати, ...явитися, пі...скочити, бе...силий, о...їзний, бе...компромісний, ві...почивати, мі...спільковий, ро...пис, вро...сип, ро...чин, ...прожогу, ...сох, ро...сіл.

Варіант 20

2. Від поданих слів утворіть за допомогою префіксів *під-, об-, з-, с-, зі-, роз-, пере-, без-* нові слова. Поясніть їх правопис.

М'яти, класти, в'янути, тліти, рвати, брати, гнати, слати, йти, ждати, ляти, смертний, чистити, організувати, шити, природний, платити, рубати, сунути, робити, шукати, цвісти, формувати, штовхати, шуміти, свистіти, ховати, сідати, хвилювати, тримати.

Варіант 21

2. Замість крапок вставте пропущені літери, де треба. Виділіть префікс; назвіть його значення, вимову та написання.

Пр...давні́й, пр...ставити, пр...бережний, пр...зирливий, пр...амбула, пр...дністровський, пр...освященний, пр...близно, пр...звище, пр...красний, п...р...робіток, пр...крашати, пр...зидент, пр...- святити, пред'явник, пр...стиж, пр...- своїти, пр...мусити, пр...з...нтація, пр...рва, пр...зидія, пр...буток.

Варіант 22

2. Поставте іменники у давальному відмінку однини.

Дочка, донька, рибалонька, полька, бджілка, нянька, лялька, жінка, футболка, віялка, валер'янка, фіалка, ніченька, доріженька, зірка, зіронька, кістка, долинка, пилінка, казка, вчителька, їдальня, пилка, кулька, білка, діжка, українка, вихователька, вишенька, доленька, хвилинка, малинка, годинка, долька.

Варіант 23

2. Розкрийте дужки.

(Без)права, ні(за)що, (по)совісті, (на)ходу, (на)жаль, (до)дому, (не)стерпно, (на)приклад, (без)перестанку, (на)зло, (під)силу, (в)край, (на)щастя, (з)болю, (з)року (в)рік, (з)нову, (до)пуття, сам(на)сам, (по)вовчи, тільки(но), (що)хвилини, вивчити(таки), (що)дня, тільки(що), (таки)вивчив, (на)диво, (по)правді, в(ні)що, будь(в)кого, будь(де), пліч(о)пліч, коли(не)коли.

Варіант 24

2. Утворіть прикметники за допомогою суфіксів –ськ-, -ств-.

Буг, чуваш, чех, медицина, казах, ткач, Гаага, козак, Волга, юнак, німець, Карабах, Одеса, Запоріжжя, Париж, студент, турист, Черкаси.

Варіант 25

2. Вставте пропущені букви.

Р...ктор, д...ректор, студ...нт, ауд...торія, мат...матика, конф...ренція, д...ректорія, р...ф...рат, консультац...я, каб...нет, к...зак, с...м...нар, автор...тет, ст...п...ндія, кр...хмаль, еф...ективний, д...плом, д...кан, сл...в'яни, кр...пива, х...зяїн, к...жан, к...лач, ч...р...вики, п...дагог, д...дактика, р...ж...сер, бар...када, р...єстрац...я, д...серт, п...р...ферія, абр...віатура, д...сц...пліна.

Варіант 26

2. Запишіть слова, вставляючи, де потрібно, апостроф.

З...їхати, у сім...ї, п...єса, верф...ю, в...яз, пір...їна, бур...я, бур...ян, зор...я, без...іменний, з...економити, Лук...янівський, духм...яний, рутв...яний, медв...яний, св...то, Св...ятослав, бур...як, кров...ю, трав...янистий, пів...яблука, пів...огірка, три...поверховий, трьох...ярусний, пів...юрти, торф...яний, без...язикий,

пів...дюйма, пів...ями, здоров...я, лл...ються, з...ухвалість, черв...як, верб...я, р...ясно, ім...я, кр...юк, мавп...ячий, з...одягати.

Варіант 27

2. Запишіть слова разом або через дефіс.

Ново/українська, людино/година, хлопець/богатир, революціонер/демократ, щастя/доля, пів/метра, дівчина/доярка, пів/Африки, сто/шістдесяти/річчя, 50/річчя, життя/буття, завод/велетень, стоп/кран, лісо/степ, пів/Європи, пасажиро/кілометр, член/кореспондент, учитель/словесник, багато/тиражка, пів/острів

Варіант 28

2. Запишіть подані числа словами.

14 лютого 1993 року, 156 особам, 2 кілограмів, 4 номерами, у 40 кімнатах, 26 березня, реєстраційний номер 1276, у протоколі №257, задоволені 66 працівниками, у 55 школі, 1969 року народження, з 15 листопада 1991 року, у 1 цитаті, 29 сторінками, 197 учням, на 58 сторінках, за номером 697, 578 карбованців, у 9 пунктах, з 1 травня, до 17 липня, о 7 годині 46 хвилин, 77 сторінками, у 678 пасажирів.

Варіант 29

2. Випишіть словосполучення у три колонки: разом, окремо, через дефіс.

Робить (по)одному, сиділи (до)пізна, зробив (по)справжньому, (по)нашому сказано, пропав (без)вісти, повен (по)вінця, завив (по)вовчи, зроблено (в)цілому, вийшов (на)зустріч, будь(куди), ген(ген), ні (в) що, це мені (до)вподоби, говорив (по)латині, збирався (по)тихеньку, він був зі мною (за)одно, узяв (за)багато.

Варіант 30

2. Запишіть прислівники й прислівникові сполучення окремо, разом або через дефіс.

До/останку, до/дому, що/неділі, в/гору, в/цілому, на/весні, на/ бік, на/совість, на/завтра, поза/торік, за/світла, з/далека, на/виворіт, на/втіки, од/віку, с/початку, с/просоння, у/двох, з/гори, на/швидку, по/одинці, за/мо-лоду, до/долу, з/верху, на/вкрути, на/гора, коли/не/шли, на/рівні, в/голос, в/бік, по/правді, в/цілому, в/край, до/гола, на/яву, в/далечінь, вряди/годи, тяжко/важко, з/краю, по/двоє, по/четверте, на/бігу, по/товаришки, на/показ, на/слово, до/пари, в/зимку, капів/свідомо, в/слід.

Міський конкурс на кращого знавця українського правопису

" Майстер української орфографії "

2011-2012 н.р.

Завдання для учнів 8-9 класів

Варіант 1

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому в усіх словах треба писати літеру *е*:
 - А рів..нь, бер..г, гр..міти, дзв..ніти;
 - Б цінит..ль, зас..нати, ч..мпіонат, ст..лити;
 - В ущ..лина, викор..нити, л..вада, ж..вописець;
 - Г к..шеня, джер..ло, кл..котіти, в..рба;
 - Д кот..л, ш..потіти, в..стибюль, пш..ниця.
2. Позначте рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення приголосних, що позначається на письмі:
 - А облас..ний, зап'яс..ний, учас..ник, умис..ний;
 - Б бряз..нути, мас..ний, проїз..ний, ус..ний;
 - В зліс..ний, реміс..ник, якіс..ний, хус..ці ;
 - Г жаліс..ний, хворос..няк, сер..це, перехрес..ний;
 - Д тис..нути, чес..ний, хвас..нути, тиж..ня.
3. Позначте рядок, у якому в усіх словах іншомовного походження відбувається подвоєння:
 - А сюр..еалізм, дур..а, ем..іграція, мір..а;
 - Б Міс..урі, ван..а, інтермец..о,бон..а;
 - В Ніц..а, мадон..а, андор..ський, пен..і;
 - Г інтел..ект, ап..ерцепція, Шил..ер, ман..а;
 - Д віл..а, ан..отація, Ахіл..ес, Яф..а.
4. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться без м'якого знака:
 - А велетен..ський, жін..ці, гір..кий, розріс..ся;
 - Б чотир..ма, любов.., промін..чик, нян..чити;
 - В сторіч.., тон..ший, куз..ня, тітон..чин;
 - Г камін..чик, корис..тю, тан..цювати, спал..ня;
 - Д мен..ший, кров.., Хар..ків, рознос..ся.
5. Позначте рядок, у якому всі слова написано правильно:

- А счистити, схотіти, створити, склеїти;
- Б зсунути, зшити, спитати, схопити;
- В скинути, стерти, сгаснути, здерти;
- Г збирати, спутати, зфотографувати, згорнути;
- Д спечений, зжитися, счепити, ствердити.

Варіант 2

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом:

- А ін..екція, узгір..я, рутв..яний, пів..ями;
- Б роз..юшити, верб..я, дит..ясла, р..ясно;
- В без..язикий, без..іменний, м..ясо, кур..єр;
- Г розм..якнути, надвечір..я, бур..ян, з..юрмитися;
- Д перед..ювілейний, зв..язати, сурм..яний, кур..йоз.

2. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з подвоєними літерами:

- А зран..я, річ..ю, левин..ий, картин..ий;
- Б ов..а, навман..я, орган..ий, гречан..ий;
- В с..ати, священ..ик, юн..ат, пам'ят..ю;
- Г сторон..ій, стат..єю, нескінчен..ий, потомствен..ий;
- Д священ..ий, розкіш..ю, від..зеркалити, лимон..ий.

3. Позначте рядок, у якому всі прислівники пишуться разом:

- А на/скрізь, без/перестанку, за/одно, до/останку;
- Б у/тричі, в/нічию, перед/усім, за/мужем;
- В на/добраніч, у/зимку, по/середині, на/вічно;
- Г на/завжди, у/стократ, с/першу, на/троє;
- Д на/швидко, у/трюх, по/можливості, на/перекір.

4. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком:

- А купец..кий, близ..кий, бояз..кий, одес..кий;
- Б монпанс..є, рибин..ці, стан..те, бад..орий;
- В кол..оровий, пис..мо, ін..екція, спіл..ний;
- Г бул..йон, кур..йоз, лял..чин, сміют..ся;
- Д черешен..ці, кан..йон, різ..бяр, читал..ня.

5. Позначте рядок, у якому *не* з усіма словами потрібно писати окремо:

- А не/загартований організм; не/дорого, а дешево; не/легка робота;
- Б не/спростований ніким факт; не/зважаючи на погоду; не/завершивши роботу;

- В працювати не/втомно; не/з'ясоване досі питання; не/прийти на зустріч;
Г проблеми не/розв'язані; не/позичений, а власний; чекати з не/терпінням;
Д поки не/сказане слово, аж ніяк не/дарма, не/спитавши в батьків.

Варіант 3

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі слова написано правильно:
А обласний, глядний й, хористці, тижня;
Б тиснути, студентство, усний, глядн;
В брязнути, випускний, шістсот, брезкнути;
Г виїзний, поїзці, гігантський, блиснути;
Д чесний, хваснути, агентство, якісний.
2. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі кличного відмінка мають закінчення –у (-ю):
А слухач, тітуся, Гриць, Галя;
Б доня, край, боєць, школяр;
В товариш, бабуся, дід, сторож;
Г знавець, мрія, Київ, місяць;
Д соловейко, Андрій, звір, мудрець.
3. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі родового відмінка множини мають нульове закінчення:
А радощі, оселя, миша, надія;
Б хата, обличчя, вікно, цуценя;
В земля, круча, ворот, вість;
Г невістка, бажання, гість, кухня;
Д їдальня, повір'я, колесо, стежка.
4. Позначте рядок, у якому всі відмінкові форми числівників є правильними:
А сороках, семи, шестистам п'ятдесяти;
Б двохсот шістдесяти двох, семиста, п'яти третіх;
В двомастами шістьма, одній другій, дев'яносто чотирьох;
Г дев'ятистам, двома, дев'яноста шостий;
Д чотирма, ста п'ятдесятьма трьома, сімох.
5. Позначте рядок у якому всі складні прикметники слід писати разом:
А складно/сурядний, золото/чубий, військово/морський;
Б шести/зірковий, далеко/ глядний, повітряно/десантний;

- В історико/культурний, дрібно/каліберний, двадцяти/поверховий;
- Г радіо/фізичний, синьо/окий, північно/західний;
- Д військово/полонений, сталє/топний, важко/хворий.

Варіант 4

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому порушено норму при відмінюванні числівників:
 - А трьомстам, вісьма десятими, сімдесяти;
 - Б однієї сьомої, на обох, п'ятдесяти дев'яти;
 - В одній другій, п'ятьмастами, шестистам;
 - Г чотирьом десятим, шістдесяти третього, на семистах;
 - Д ста вісімдесятьма, тридцяти одному, з чотирма.
2. Позначте рядок, у якому всі власні назви написано правильно:
 - А кав'ярня «Затишок», Андріївська церква, кривава неділя;
 - Б сузір'я Великий Віз, Всесвітня Рада миру, Львівська середня школа № 5;
 - В республіка Білорусь, Дід Мороз, Генеральний прокурор України;
 - Г Святий Дух, Личаківський цвинтар, Конституційний Суд України;
 - Д орден «За заслуги», південне Полісся, День незалежності України.
3. Позначте рядок, у якому правильно написано всі слова іншомовного походження:
 - А Африка, радіус, Сіцилія, бізнес;
 - Б титан, журі, Тібет, ніша;
 - В графік, Атлантида, графін, алібі;
 - Г Єрусалим, кіпарис, вібрація, Мадрид;
 - Д трикотаж, Чикаго, Сочі, пенсіонер.
4. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом:
 - А зор..яний, зв..язок, Лук..ян, кон..юнктура;
 - Б роз..яснити, дзв..якнути, дит..ясла, кур..єр;
 - В без..ядерний, без..іменний, м..ята, двох..ярусний;
 - Г ад..ютант, арф..яр, моркв..яний, з..єднати;
 - Д довір..я, Х..юстон, розм..якнути, пів..ящика.
5. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з подвоєними літерами:
 - А без..бройний, письмен..ик, жит..ів, страйк..ом;
 - Б клоч..я, шален..ий, мерзнен..ий, розріс..я;
 - В ов..а, піддаш..я, голубин..ий, орган..ий;
 - Г мотуз..я, вогнян..ий, спорт..овари, ріл..єю;
 - Д вил..ю, огнен..ий, юніст..ю, воз..'єднати.

Варіант 5

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому прислівники слід писати окремо:
А пліч/о/пліч, таким/чином, до/останку, як/слід;
Б на/двоє, на/добраніч, поки/що, день/у/день;
В по/троє, в/цілому, раз/у/раз, по/зможі;
Г у/стократ, у/чотирьох, тим/часом, один/в/один;
Д час/від/часу, на/весні, на/жаль, до/побачення.
2. Позначте рядок, у якому іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -а (-я):
А трактор, млин, колектив, іменник;
Б Воронеж, мотор, гараж, грам;
В сектор, Дністер, завод, мільйон;
Г ромб, Житомир, тиждень, відпочинок;
Д очерет, коридор, квас, екзамен.
3. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з буквою и:
А Аргент..на, д..зель, аж..отаж, т..раж;
Б Ч..каго, к..парис, Ват..кан, реж..м;
В Пак..стан, с..луєт, лог..ка, ш..фр;
Г С..рія, д..плом, Р..о-де-Жанейро, аз..мут;
Д Кр..т, такс..ст, м..гдаль, п..нцет.
4. Позначте рядок, у якому всі іменники в кличному відмінку мають правильну форму:
А доле, сестро, Гале, радосте;
Б тітусю, юначе, душо, весно;
В мріє, любове, голубе, чумаку;
Г Захаре, Захарію, кулінару, каше;
Д весно, місяцю, тіне, круче.
5. Позначте рядок, у якому всі іменники в родовому відмінку однини мають закінчення -у(-ю):
А роман, Урал, вітер, хліб;
Б берег, гнів, футбол, напій;
В мед, коридор, град, карбованець;
Г мороз, інститут, ліс, Дунай;
Д процес, Лондон, сарай, Єнісей.

Варіант 6

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому виділене слово є сполучником і його треба писати разом:
А *За/те* оповідання його похвалили.
Б *Як/би* краще відпочити.
В *Що/б* не сталось, однак перемагає слово чесне /М.Нагнибіда/.
Г *Як/що* трапиться, завжди допоможемо.
Д *Як/би* ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя /Т.Шевченко/.
2. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться без м'якого знака:
А Степан..чук, брин..чати, жас..кий, Хар..ків;
Б матін..ці, перин..ці, квітон..ці, кожушин..ці;
В тан..цювати, ковз..кий, Натал..чин, розрос..ся;
Г жен..шень, кін..чик, лан..цюжок, рибал..ці;
Д вір..те, селян..ський, сторін..ці, корис..тю.
3. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з подвоєними літерами:
А екран..ий, над..ніпрянський, дозвіл..я, жадан..ий;
Б почут..ів, сон..ий, ов..а, фіз..арядка;
В зран..я, левен..я, розкіш..ю, стат..ею;
Г годин..ик, повноліт..я, суд..ів, стат..ей;
Д в..ічливість, незлі́чен..ий, маз..ю, вил..ю.
4. Позначте рядок, у якому всі прислівники пишуться через дефіс:
А гидко/бридко, по/іншому, сам/на/сам, коли/не/коли;
Б по/людськи, будь/коли, далеко/далеко, рік/у/рік;
В пліч/о/пліч, по/друге, ледве/ледве, по/господарськи;
Г давним/давно, по/двоє, десь/то, мало/помалу;
Д зроду/віку, куди/будь, по/братньому, один/в/один.
5. Позначте рядок, у якому від усіх іменників прикметники утворюються за допомогою суфікса –ев-(–ев-):
А яблуня, вірець, груша, алюміній;
Б корінець, калач, поле, березень;
В служба, гроші, бій, дощ;
Г куниця, замша, спаржа, стиль;
Д радій, значення, мить, кущ.

Варіант 7

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі іменники в родовому відмінку однини мають закінчення -у (-ю):
 - А сад, розум, Байкал, завод;
 - Б вокзал, ячмінь, банк, долар;
 - В іспит, сум, відмінок, епос;
 - Г Амур, вальс, відпочинок, Дністер;
 - Д сюжет, Ірак, екзамен, хліб.
2. Позначте рядок, у якому всі відмінкові форми числівників є правильними:
 - А дев'ятьмастами чотирма, восьми, стам одному;
 - Б восьмистами, двох третіх, шістдесятьма п'ятьма;
 - В восьмисот вісімдесяти п'яти, шістьома, сімох;
 - Г дев'яности, сорока трьох, (на) шестистах;
 - Д одну другу, двомстам чотирьом, семидесяти трьох.
3. Позначте рядок, у якому допущено помилку в правописі прикметника:
 - А Оксанин, Василів, Паращин;
 - Б Маланчин, доччин, скрипалів;
 - В Мусієва, Настин, Іванів;
 - Г Тарасова, Інжин, Надіїн;
 - Д свекрушин, Зоїн, Сергієва.
4. Позначте рядок, у якому в усіх словах за творення прикметників за допомогою суфікса -ськ- кінцеві приголосні твірної основи змінюються:
 - А Рига, казах, Сиваш;
 - Б тюрки, Париж, грек;
 - В чех, Гадяч, баски;
 - Г Таганрог, ткач, Мекка;
 - Д Калуш, козак, Прага.
5. Позначте рядок, у якому всі слова з *не* потрібно писати разом:
 - А аж ніяк не/дарма; не/чуваний злочин; не/мовбито впорався;
 - Б нітрохи не/цікавий фільм; робити не/хотя; не/дописаний твір;
 - В не/зважаючи на обставини; не/виконавши завдання; жити не/далеко;
 - Г не/близька, а далека дорога; не/молодий чоловік; не/хтуючи присутніми;
 - Д не/з'ясовані питання; не/абияке свято; вітер не/сильний, а теплий.

Варіант 8

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом:
А п..єдестал, любов..ю, мавп..ячий, двох..ярусний;
Б узгір..я, різдв..яний, тім..я, возз..єднати;
В торф..яний, пів..ягоди, пів..Яготина, чолов..яга;
Г пів..юрти, миш..як, з..економити, без..язикий;
Д узгір..я, черв..як, ад..ютант, дит..ясла.
2. Позначте рядок, у якому в усіх словах пишеться літера е:
А заб..ру, мар..во, вул..чка, справ..длиий;
Б пташ..ня, м..довий, діж..чка, пряд..во;
В ц..гляний, т..плота, вікон..чко, кр..шити;
Г гон..ць, ш..лест, дер..вце, прич..пити;
Д л..вада, д..сципліна, ос..литися, січ..нь.
3. Позначте рядок, у якому в усіх словах спрощення у групах приголосних позначається на письмі:
А під'їз..ний, тис..нути, якіс..ний, президен..ський;
Б облес..ливий, совіс..ний, форпос..ний, мас..ниця;
В напас..ник, лиховіс..ний, перс..ня, тріс..нути;
Г доблес..ний, чес..но, кіс..лявий, пристрас..ний;
Д навмис..не, радіс..ний, гіган..ський, піс..ний.
4. Позначте рядок, у якому всі слова іншомовного походження пишуться з подвоєними літерами:
А марок..анець, мадон..а, Ніц..а, барок..о;
Б мір..а, інтермец..о, сюр..еалізм, Калькут..а;
В пен..і, Гол..андія, лібрет..о, ін..овація;
Г буд..изм, бон..а, ім..іграція, Міс..урі;
Д Рус..о, віл..а, ем..іграція, пан..а.
5. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники потрібно писати через дефіс:
А червоно/гарячий, механіко/математичний, військово/спортивний;
Б право/бережний, важко/хворий, машино/будівний;
В південно/східний, народно/визвольний, молочно/білий;
Г історико/культурний, легко/крилий, сіро/голубий;
Д м'ясо/молочний, віце/президентський, чорно/бровий.

Варіант 9

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок з помилкою в особовому закінченні дієслова:

- А косиш, стоїте, колять;
- Б приклеїш, полете, вернешся;
- В супуть, любимо, сієш;
- Г течемо, дружить, стережете;
- Д бачите, хочуть, водимо.

2. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі кличного відмінка мають закінчення -о:

- А хата, радість, калина, Оксана;
- Б дорога, Микола, душа, перемога;
- В Україна, сестра, книга, родина;
- Г круча, жінка, планета, бджола;
- Д робітниця, країна, береза, пташка.

3. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з подвоєними літерами:

- А зран..я, суміш..ю, перел..єш, священ..ик;
- Б об..ити, стат..ей, віс..ю, машин..ий;
- В числен..ий, узліс..я, шален..ий, виніс..я;
- Г бов..ан, нескінчен..ий жовч..ю, піч..ю;
- Д с..ати, галуз..ю, притаман..ий,, фіз..арядка.

4. Позначте рядок, у якому всі слова треба писати з великої літери:

- А (П, п)осейдон, (Є, є)вропейське (Е, е)кономічне (Т, т)товариство, (М, м)іністерство (О, о)світи (У, у)країни;
- Б (Х, х)мельниччина, (Г, г)енеральний (П, п)рокурор (У, у)країни, (Р, р)еспубліка (П, п)ольща;
- В (Н, н)овий (З, з)аповіт, (С, с)ередні (В, в)іки, (В, в)олодимир (В, в)еликий;
- Г (П, п)івнічна (Б, б)уковина, (К, к)онституційний (С, с)уд (У, у)країни, (Ч, ч)умацький (Ш, ш)лях;
- Д (А, а)кадемія (Н, н)аук (У, у)країни, (С, с)вятий (Д, д)ух, (Д, д)ід (М, м)ороз.

5. Позначте рядок, у якому в усіх словах спрощення в групах приголосних позначається на письмі:

- А піз..но, артис..ці, шелес..не, радіс..ний;
- Б зліс..ний, нещас..ний, учас..ник, студен..ство;
- В навмис..не, ціліс..ний, кіс..лявий, жаліс..ний;
- Г блис..нути, щас..ливий, корис..ний, пристрас..ний;
- Д тиж..невий, аванпос..ний, тріс..нути, капуста..няк.

Варіант 10

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення –у(-ю):
 - А горох, снігопад, Урал, розум;
 - Б Крим, вогонь, кашель, млин;
 - В Дунай, сад, процес, Львів;
 - Г грім, Дон, світогляд, синонім;
 - Д бузок, гараж, інститут, запис.
2. Позначте рядок, у якому всі прикладки треба писати окремо:
 - А ріка/Ворскла, хлопець/богатир, жук/короїд;
 - Б Київ/місто, художник/портретист, заєць/біляк;
 - В гора/Говерла, трава/полин, красуня/дівчина;
 - Г дівчина/красуня, місто/Київ, озеро/Байкал;
 - Д жаднюга/вовк, дерево/дуб, полин/трава.
3. Позначте рядок зі словом, у якому за творення прикметника за допомогою суфікса –ськ- кінцевий приголосний твірної основи не змінюється:
 - А Золотоноша, узбек, Буг;
 - Б Ладога, латиш, Великі Луки;
 - В Калуга, чуваш, Гринвіч;
 - Г Чорнухи, юнак, Кавказ;
 - Д Таганрог, казах, Овруч.
4. Позначте рядок, у якому всі слова іншомовного походження написані правильно:
 - А сюрреалізм, Чікаго, миш'як, ательє;
 - Б Бразилія, дикан, прем'єра, колектив;
 - В бароко, пенсіонер, Голандія, досьє;
 - Г Алжир, біл'ярд, брутто, цистерна;
 - Д трикотаж, медальйон, інновація, хімія.
5. Позначте рядок, у якому в усіх словах потрібно писати літеру *и*:
 - А розд..рати, кущ..к, д..кан, мороз..во;
 - Б тр..вога, д..тинство, п..рець, д..ректор;
 - В вм..рати, т..хенький, к..шеня, вул..чка;
 - Г бр..нить, зн..сти, пал..чка, кош..чок;
 - Д л..мон, м..нуле, зл..зати, чер..вики.

Варіант 11

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком:
А смієт..ся, прал..ня, тр..ох, барабан..щик;
Б дідус.., квітон..ка, вишен..ці, склян..ці;
В вогон.., гнет..ся, гір..кий, круглен..кий;
Г т..мянний, долон..ці, уман..ський, стан..те;
Д цвірін..кати, різ..бяр, гал..мувати, тітон..чин.
2. Позначте рядок, у якому всі слова в орудному відмінку пишуться з подвоєними літерами:
А кров, річ, каніфоль, папороть;
Б галузь, повінь, пригорщ, емаль;
В жовч, паморозь, гниль, розкіш;
Г ожеледь, даль, печаль, честь;
Д молодь, мазь, подорож, сіль.
3. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуть разом:
А червоно/грудий, три/поверховий, політико/економічний;
Б народно/пісенний, тяжко/хворий, військово/полонений;
В сизо/крилий, паровозо/будівний, військово/морський;
Г шести/значний, шахово/спортивний, жовто/гарячий;
Д золото/косий, важко/доступний, суспільно/корисний.
4. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення –у(-ю):
А Китай, землетрус, страх, майдан;
Б хокей, Лондон, хор, іспит;
В Сибір, футбол, зошит, борщ;
Г долар, банан, гопак, хліб;
Д місяць, Донбас, розум, снігопад.
5. Позначте рядок, у якому допущено помилку правопису прикметника:
А Ольжині, доччин, Сергієва;
Б Михайлів, подружин, лікарева;
В товаришева, невістчин, няньчин;
Г Тарасів, свекрушин, Андрієва;
Д Софіїн, Настін, школярів.

Варіант 12

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом:
А ар..єргард, з..юрмитися, без..іменний, верб..я;
Б м..язи, круп..яний, кур..йозний, інтерв..ю;
В львів..янин, полум..я, комп..ютер, мавп..ячий;
Г арф..яр, пів..Юрмали, двох..ярусний, екстер..єр;
Д роз..ятрити, пів..язика, возз..єднатися, верф..ю.
2. Позначте рядок, у якому в усіх словах відбувається подвоєння приголосних, позначене на письмі двома літерами:
А щоден..ик, буквен..ий, пів..ікна, зніс..я;
Б об..ризкати, скошен..ий, академ..істо, годин..ик;
В перед..ень, антен..ий, бов..аніти, огнен..ий;
Г вогнян..ий, з..аду, вікон..ий, горін..я;
Д спросон..я, від..алік, картин..ий, орлин..ий.
3. Позначте рядок, у якому всі слова іншомовного походження написано правильно:
А радіус, м. рмецо, Руссо, Арктика;
Б феєрверк, Марокко, еміграція, Чикаго;
В журі, панна, Скандинавія, фое;
Г Будда, цистерна, комісія, вілла;
Д м. рмецо, Ніцца, Сицилія, сюрреалізм;
Е Міссісіпі, м. рмецо, більярд, Палестина.
4. Позначте рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення приголосних, що позначається на письмі:
А піз..ній, швидкіс..ний, захис..ний, хворос..няк;
Б рідкіс..ний, м. рмец..ний, компос..ний, віс..ник;
В хвас..нути, аген..ство, артис..ці, м. рмецо..ський;
Г піс..ний, корис..ний, ус..ний, тиж..невий;
Д наміс..ник, шелес..нути, м. рмецо ..ський, благовіс..ний.
5. Позначте рядок, у якому всі слова іншомовного походження пишуться з подвоєними літерами:
А пен..і, Лонгфел..о, біл..ь, Ел..ада;
Б Ват.., ват.., Ган..ібал, мір..а;
В марок..анець, м...ерцепція, беладон..а, Рус..о;
Г Філіп..іни, м. рмецо..о, ан..али, нет..о;
Д м...іграція, Грім.., ан..отація, Ніц..а.

Варіант 13
3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому не порушено милозвучність української мови:
- А сказав усе, працював він в далекій країні, Олексій увійшов у хату;
 - Б вірю в справедливість, росте вглиб і вшир, були у хворої;
 - В лунає у вухах, Італія й Японія, в обох сестер;
 - Г в усій красі, садки стояли умиті, сказано у зверненні;
 - Д будівля в дворі, залізо й олово, у квартирі чисто.
2. Позначте рядок, у якому всі слова з *не* потрібно писати окремо:
- А не/перевірені зошити, ще не/дописаний лист, мати не/здужає;
 - Б роби не/поспішаючи, не/молодий хлопець, не/зважаючи на хворобу;
 - В не/дорогий, а дешевий одяг; не/треба плакати; у мене не/має часу;
 - Г мені не/боляче; не/покірність, а опір; книга не/велика, а цікава;
 - Д нітрохи не/цікавий урок, двері не/зачинено, розмовляють не/по українськи.
3. Позначте рядок, у якому в суфіксах усіх іменників потрібно писати літеру *е*:
- А вузл..чок, мар..во, удосконал..ння, ліж..чко;
 - Б зверн..ння, круж..чок, пал..ць, фіз..к;
 - В онуч..чка, перемож..ць, пряд..во, піднес..ння;
 - Г пер..ць, смуж..чка, виховат..ль, в'яз..нь;
 - Д перемож..ць, гус..ня, вікон..чко, вогн..чок.
4. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться разом:
- А семи/денний, біло/кора, військово/морський, червоно/гарячий;
 - Б важко/доступний, прозоро/блакитний, народно/поетичний, золото/косий;
 - В червоно/бокий, ново/утворений, глухо/німий, військово/полонений;
 - Г напів/рідкий, радіо/фізичний, боє/здатний, суспільно/корисний;
 - Д водо/очисний, мало/потужний, хіміко/біологічний, східно/слов'янський.
5. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться без апострофа:
- А рутв..яний, ластів..ята, св..ято, кр..якати;
 - Б сер..йозний, різдв..яний, черв..як, р..бий;
 - В без..іменний, духм..яний, кучер..явий, торф..яний;
 - Г медв..яний, під..охотити, сурм..яний, р..ясний;
 - Д мавп..ячий, тьм..яний, від..учити, Солов..йов.

Варіант 14

3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться без м'якого знака:
А кін..ський, піз..ній, сопіл..ці, брин..чати;
Б камін..чик, дон..чин, вісім.., оболон..ці;
В ремін..чик, долен..ці, буквар.., тан..цювати;
Г визнач..те, мен..ше, радіс..ть, долини..ці;
Д селян..ський, промін..чик, тон..ший, тітон..чин.
2. Позначте рядок, у якому всі прислівники пишуться разом:
А на/трое, аби/то, з/верху, у/тричі;
Б спід/лоба, перед/усім, аби/як, по/двоє;
В що/хвилини, на/швидку, на/весну, на/весні;
Г за/одно, без/перестанку, до/побачення, у/четверо;
Д мимо/їздом, по/одинці, за/мужем, в/нічию.
3. Позначте рядок, у якому від усіх іменників прикметники утворюються за допомогою суфікса –ев (-ев):
А серпень, смерека, замша;
Б марш, травень, кришталь;
В песець, куля, березень;
Г овоч, криця, кущ;
Д куниця, калач, замша.
4. Позначте рядок, у якому всі дієслова пишуться з літерою е(є):
А наступа..ш, мерзн..ш, ляга..ш, вход..ш;
Б колиш..ш, полощ..ш, побор..ш, бач..ш;
В суму..ш, клич..ш, глян..ш, чеш..ш;
Г хоч..ш, диха..ш, свищ..ш, пол..ш;
Д побор..ш, біга..ш, чист..ш, мож..ш.
5. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення –у(-ю):
А бензин, загін, Кавказ, Лондон;
Б гектар, розум, Байкал, театр;
В пісок, вокзал, млин, танець;
Г Китай, ансамбль, сюжет, іменник;
Д асфальт, Єнісей, палац, каталог.

Варіант 15
3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, який містить слово з помилкою:
- А Молочний Шлях, Конституційний Суд України, Балканський півострів;
 - Б Божа Матір, майдан Незалежності, громадянська війна;
 - В Тунгуський метеорит, князівство Монако, аріаднина нитка;
 - Г Співдружність Незалежних Держав, Малишкові вірші, Далекий Схід;
 - Д Республіка Білорусь, Генеральний секретар ООН, Володимир Великий.
2. Правила чергування *у-в* чи *і-й* порушено в реченні:
- А у своїй хаті, пес і собака, узувся в чоботи;
 - Б в усякім подвір'ї, у чужу душу не влізеш, живе в Овручі;
 - В молодість і мудрість, не клади йому пальця у рот, був у фотографа;
 - Г пішла в садок, не для Йвана, світ учить розуму;
 - Д працюють удень, вата і йод, сказано у зверненні.
3. Закінчення *-а(-я)* у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку:
- А Миргород, мільярд, ромб, ставок;
 - Б млин, овес, Тернопіль, очерет;
 - В кисень, гектар, Іртиш, іменник;
 - Г радіус, ясен, мороз, вівторок;
 - Д автомобіль, берег, товар, щоденник.
4. Подвоєння літер у всіх словах відбувається в рядку:
- А ожин..ик, об..ивати, казармен..ий, картин..ий;
 - Б вил..емо, розріс..я, качен..я, навчан..я;
 - В страйк..ом, стат..ей, священ..ик, туш..ю;
 - Г блажен..ий, стат..ею, пів..ідра, старан..ий;
 - Д без..оряний, довгождан..ий, чавун..ий, від..ячити.
5. Через дефіс пишуться всі складні слова в рядку:
- А казна/коли, повік/віки, журба/горе, загально/освітній;
 - Б розтяг/стиск, по/іншому, віч/на/віч, міні/диктант;
 - В на/гора, сніжно/білий, ворожка/ніч, військово/полонений;
 - Г унтер/офіцерський, жовто/грудий, видимо/невидимо, розрив/трава;
 - Д пів/Ялти, контр/адмірал, чин/чином, м'ясо/молочний.

Варіант 16

3.Тестове завдання

1. Усі відмінкові форми числівників є правильними в рядку:

- А двомастами сорока шістьма, п'ятсот двадцяти трьох;
- Б вісімдесят восьмого, п'ятьмастами сімдесятьма чотирма;
- В семистам дев'яноста двом, восьмисот шестидесяти одного;
- Г двохстам п'ятдесяти семи, з чотирьохсот сімдесяти восьми;
- Д дев'ятьмастами тридцятьма, на п'ятисот сорока семи.

2. Усі слова іншомовного походження пишуться з літерою *и* в рядку:

- А брав..симо, д..намо, Флор..да, скип..дар;
- Б Корс..ка, акс..ома, С..рія, поз..ція;
- В Австр..я, с..луєт, імб..р, Мадр..д;
- Г аж..отаж, Ч..лі, с..стема, текст..ль;
- Д Ват..кан, к..парис, єп..скоп, дж..гіт.

3. Усі власні назви написано правильно в рядку:

- А семирічна війна, Пізанська башта, Кабінет Міністрів України;
- Б Державний ермітаж, Панамський канал, Дамоклів меч;
- В Князівство Андорра, Демократична партія України, Києво-Печерська лавра;
- Г Марусині батьки, Велика вітчизняна війна, пік Шевченка;
- Д Автономна Республіка Крим, Державний герб України, комета Галлея.

4. Позначте рядок, у якому *не* з усіма словами потрібно писати окремо:

- А не/з'ясовані на уроці питання; не/дуже; не/хтувати; не/веселий, а сумний;
- Б не/по-нашому; робота не/доведена до кінця; не/під силу; у мене не/має часу;
- В вітер не/сильний, а теплий; не/треба; не/п'ятий; не/помітивши змін;
- Г ще не/бачений; він не/має часу; не/по-своєму; роботу не/виконано
- Д не/випадково; не/сказавши нічого; не/близька, а далека дорога; не/спростовані факти.

5. Апостроф ставиться у всіх словах рядка:

- А. Сурм..яний, мавп..ячий, перед..ювілейний, торф..яний.
- Б. Між..ярусний, зв..ялений, медв..яний, Харків..янин.
- В. Розв..язано, черв..як, кон..юктивіт, Х..юстон.
- Г. Н..юанс, моркв..яний, без..язикий, реп..ях.
- Д. Прем..єра, ад..ютант, Рів..єра, п..юпітр.

3.Тестове завдання

1. Префікс **при-** треба писати в усіх словах рядка:

- А. Пр..чепа, пр..боркати, пр..міський, пр..гірок.
- Б. Привабливий, пр..мудрість, пр..клеїти, пр..м'яти.
- В. Пр..уралля, пр..ярок, пр..швидшити, пр..подобний.
- Г. Пр..чинити, пр..кордонний, пр..таманний, найпр..красніший.
- Д. Пр..пинити, пр..зирство, Пр..дністров'я, пр..четний.

2. Усі слова з **пів-, полу-** написано правильно в рядку:

- А. Пів'їдальні, пів-Європи, полудень, пів-ясена.
- Б. Півмісяць, пів'яблука, пів-Одеси, пів Дніпра.
- В. Пів'ясена, пів-України, півмашини, полукіпок.
- Г. Півуроку, пів-усмішка, півкниги, пів-Києва.
- Д. Півострів, полумисок, пів-Харкова, пів-століття.

3. Усі слова пишуться з м'яким знаком у рядку:

- А. Міл.., піс..нями, по-козац..кому, Мол..єр.
- Б. Лауваз..є, брин..чати, кан..йон, свіжісін..кий
- В. Ад..ю, гедз.., вбирал..ня, дон..чин.
- Г. Л..є, т..мяний, уман..ський, різ..бяр.
- Д. Киц..ці, рибал..ці, нян..чити, ковз..ко.

4. Літеру **и** слід писати в усіх словах іншомовного походження рядка

- А. Форт..с..мо, д..лема, К..пр, Цюр..х.
- Б. Мавр..кій, Алж..р, С..дней, дец..бел.
- В. Ч..пси, бургом..стр, д..зель, Ч..лі.
- Г. С..рія, С..нгапур, д..птих, Вірдж..нія.
- Д. Корс..ка, Ваш..нгтон, граф..н, Кр..т.

5. Закінчення - **у(-ю)** у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку:

- А.Щавл.., каталог.., метрополітен.., мотор.. .
- Б. Процес.., жар.., синтаксис.., Єгипт.. .
- В. Хист.., родовод.., театр.., майданчик.. .
- Г. Теніс.., момент.., Ельбрус.., конус.. .
- Д. Абзац.., прибутк.., ритм.., стусан.. .

Варіант 18
3.Тестове завдання

1. Усі складні слова потрібно писати разом:

- А. Військово/полонений, радіо/фізик, воєнно/стратегічний.
- Б. Кримсько/татарський, екс/чемпіон, мікро/схема.
- В. Мало/населений, авіа/лайнер, Дніпро/ріка.
- Г. Контр/атака, східно/слов'янський, гори/цвіт.
- Д. Чар/зілля, перекоти/поле, біло/сніжний.

2. Правильно написано всі імена по батькові в рядку:

- А. Васильович, Якович, Іллівна, Миколаївна.
- Б. Юрієвич, Ігоревич, Валерієвна, Григоріївна.
- В. Кузьмівна, Олексійович, Оксентійович, Федоревич.
- Г. Борисович, Леонтієвич, Мусієвич, Мефодієвна.
- Д. Валерійович, Гордієвна, Гордієвич, Георгієвич.

3. Правильно записано всі числівники в рядку:

- А. Восьмастами дев'ятьома, шістдесятьом сімом.
- Б. П'ятьдесятьома сімома, тисяча семисотий.
- В. Вісьмастами шістдесятьма чотирма, ста сорока сімома.
- Г. Чотиристами тридцятьма, тисяча сорока шістьма.
- Д. Трьомастами сорок шістьма, тисячою.

4. Разом треба писати всі прислівники в рядку:

- А. Спокон/віку, чим/раз, в/смак, від/тепер.
- Б. В/вечері, під/вечір, насам/перед, за/панібрата.
- В. Чим/дуж, в/день, по/волі, на/самоті.
- Г. На/провесні, від/нині, що/ночі, на/світанку.
- Д. У/п'ятеро, в/цілому, у/стократ, у/слід.

5. Усі слова пишуться без м'якого знака у рядку:

- А. Л..он, маз.., Натал..чин, ковз..кий.
- Б. Міл..ярд, піс..ня, Хар..ків, нен..ці.
- В. Вуз..кий, лял..ці, бул..ці, повіс..тю.
- Г. Жін..чин, рибал..чин, кін..ця, іспан..ський.
- Д. Степан..чишин, павіл..йон, плат..ня, прос..ба.

Варіант19
3.Тестове завдання

1. Відбувається спрощення в групах приголосних на письмі в усіх словах рядка:

- А. Проїз..на, безжаліс..но, гіган..ський, ряс..ний.
- Б. Доблес..ний, цінніс..ний, захис..ник, студен..ський.

- В. Безжаліс..ний, тріс..нути, форпос..ний, улес..ливий.
 Г. Бряз..нути, навмис..не, тис..нути, пропагандис..ський.
 Д. Блис..нути, сутніс..ний, благовіс..ний, благочес..ний.

2. Префікс *с-* треба писати в усіх словах рядка:

- А. ..кісний, ..чорнілий, ..ходити, ..писати.
 Б. ..формувати, ..тулити, ..цідити, ..плеснути.
 В. ..холонути, ..пітніти, ..сохнутися, ..порожніти.
 Г. ..фабрикувати, ..повідь, ..тверджувати, ..хилити.
 Д. ..пинити, ..крикнути, ..шити, ..турбований.

3. Допущено помилку в правописі присвійних прикметників у рядку:

- А. Мелашин, Раїсин, ковалів.
 Б. Голубиний, Ольгин, доччин.
 В. Мусіїв, свекрушин, майстрове.
 Г. Ігорів, Маріїн, зміїний.
 Д. Батьків, Софіїн, солов'їний.

4. Усі слова пишуться без м'якого знака в рядку:

- А. Тон..ший, таріл..ці, красун..чик, ковз..кий.
 Б. Рибал..ці, піс..ня, Натал..чин, брин..чати.
 В. Він..етка, в..йокати, лл..є, Хар..ків.
 Г. Мен..ший, батал..йон, Ігор.., Кордил..єри.
 Д. Афанас..єв, консул..ський, кін..ця, дитин..чин.

5. Правильно написано всі слова іншомовного походження в рядку:

- А. Інтермецо, оппонент, бравісимо, бароко.
 Б. Лібрето, вар'єте, досьє, Вірджинія, імміграція.
 В. Сирія, сольфеджіо, беладона, мадона.
 Г. Джульєтта, сюрреалізм, голандський, акомпанемент.
 Д. Тонна, кон'юктура, по-сицилійські, Чилі.

Варіант 20

3.Тестове завдання

1. Усі закінчення у формі родового відмінка однини вжито правильно в рядку:

- А. Зеленого луку, апарату президента, під час розрахунка, стрибка вгору.
 Б. Високого даху, краси Лондона, вдалого малюнка, яскравого вогню.
 В. Минулого вівторка, політичного блоку, хімічного елементу, Діда Мороза.
 Г. Широкого Нілу, долара в кишені, куреню на полі, відкритого складу.
 Д. Вищого гатунку, особового займенника, гордість колектива, боятися морозу.

2. Усі складні слова потрібно писати через дефіс у рядку:

- А. Важко/хворий, віце/президентський, північно/західний.
 Б. Військово/технічний, діаметрально/протилежний, літературно/художній.
 В. Високо/кваліфікований, радіо/telefonний, середземно/морський.
 Г. Парусно/моторний, блідо/рожевий, історико/культурний.

Д. Автомобільно/транспортний, вище/зазначений, ясно/зелений.

3. Правильно записано всі числівники в рядку:

А. Двомастами сорока, чотирмастами шістидесяти восьми.

Б. Сімдесятьома сімома, тисячу дев'ятих.

В. Семистам сімдесятьом чотирьом, двадцятивосьмитисячний.

Г. Чотиристами тридцятьма, тисяча сорока шістьма.

Д. Трьомастами сорок шістьма, тисячою.

4. Через дефіс слід писати всі прислівники в рядку:

А. Часто/густо, по/англійськи, якимсь/то, без/угаву.

Б. Як/то, по/латині, де/таки, де/не/де/сь.

В. Рука/в/руку, віч/на/віч, де/факто, аби/як.

Г. Де/сь/інколи, по/іншому, по/часті, хоч/не/хоч.

Д. По/всякому, на/гора, на/трое, як/най/більше.

5. Апостроф ставиться у всіх словах рядка:

А. Сурм..яний, мавп..ячий, перед..ювілейний, торф..яний.

Б. Між..ярусний, зв..ялений, медв..яний, Харків..янин.

В. Розв..язано, черв..як, кон..юктивіт, Х..юстон.

Г. Н..юанс, моркв..яний, без..языкий, реп..ях.

Д. Прем..єра, ад..ютант, Рів..єра, п..юпітр.

3.Тестове завдання

1. Префікс **при-** треба писати в усіх словах рядка:

А. Пр..чепа, пр..боркати, пр..міський, пр..гірок.

Б. Привабливий, пр..мудрість, пр..клеїти, пр..м'яти.

В. Пр..уралля, пр..ярок, пр..швидшити, пр..подібний.

Г. Пр..чинити, пр..кордонний, пр..таманний, найпр..красніший.

Д. Пр..пинити, пр..зирство, Пр..дністров'я, пр..четний.

2. Усі слова пишуться з м'яким знаком у рядку:

А. Міл.., піс..нями, по-козац..кому, Мол..єр.

Б. Лауваз..є, брин..чати, кан..йон, свіжісін..кий

В. Ад..ю, гедз.., вбирал..ня, дон..чин.

Г. Л..є, т..м'яний, уман..ський, різ..бяр.

Д. Киц..ці, рибал..ці, нян..чити, ковз..ко.

3. Закінчення - **у(-ю)** у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку:

А.Щавл.., каталог.., метрополітен.., мотор.. .

Б. Процес.., жар.., синтаксис.., Єгипт.. .

В. Хист.., родовод.., театр.., майданчик.. .

Г. Теніс.., момент.., Ельбрус.., конус.. .

Д. Абзац..., прибутк..., ритм..., стусан... .

4. Правильно написано всі імена по батькові в рядку:

- А. Васильович, Якович, Іллівна, Миколаївна.
- Б. Юрієвич, Ігоревич, Валерієвна, Григоріївна.
- В. Кузьмівна, Олексійович, Оксентійович, Федоревич.
- Г. Борисович, Леонтієвич, Мусієвич, Мефодієвна.
- Д. Валерійович, Гордієвна, Гордієвич, Георгієвич.

5. Усі слова з **пів-**, **полу-** написано правильно в рядку:

- А. Пів'їдальні, пів-Європи, полудень, пів-ясена.
- Б. Півмісяць, пів'яблука, пів-Одеси, пів Дніпра.
- В. Пів'ясена, пів-України, півмашини, полукіпок.
- Г. Півуроку, пів-усмішка, півкниги, пів-Києва.
- Д. Півострів, полумисок, пів-Харкова, пів-століття.

Варіант 22

3.Тестове завдання

1. Літеру **и** слід писати в усіх словах іншомовного походження рядка

- А. Форт..с..мо, д..лема, К..пр, Цюр..х.
- Б. Мавр..кій, Алж..р, С..дней, дец..бел.
- В. Ч..пси, бургом..стр, д..зель, Ч..лі.
- Г. С..рія, С..нгапур, д..птих, Вірдж..нія.
- Д. Корс..ка, Ваш..нгтон, граф..н, Кр..т.

2. Усі складні слова потрібно писати разом:

- А. Військово/полонений, радіо/фізик, воєнно/стратегічний.
- Б. Кримсько/татарський, екс/чемпіон, мікро/схема.
- В. Мало/населений, авіа/лайнер, Дніпро/ріка.
- Г. Контр/атака, східно/слов'янський, гори/цвіт.
- Д. Чар/зілля, перекоти/поле, біло/сніжний.

3. Правильно записано всі числівники в рядку:

- А. Восьмастами дев'ятьома, шістдесятьом сімом.
- Б. П'ятьдесятьома сімома, тисяча семисотий.
- В. Вісьмастами шістдесятьма чотирма, ста сорока сімома.
- Г. Чотиристами тридцятьма, тисяча сорока шістьма.
- Д. Трьомастами сорок шістьма, тисячою.

4. Разом треба писати всі прислівники в рядку:

- А. Спокон/віку, чим/раз, в/смак, від/тепер.
- Б. В/вечері, під/вечір, насам/перед, за/панібрата.
- В. Чим/дуж, в/день, по/волі, на/самоті.

Г. На/провесні, від/нині, що/ночі, на/світанку.

Д. У/п'ятеро, в/цілому, у/стократ, у/слід.

5. Усі слова пишуться без м'якого знака у рядку:

А. Л..он, маз.., Натал..чин, ковз..кий.

Б. Міл..ярд, піс..ня, Хар..ків, нен..ці.

В. Вуз..кий, лял..ці, бул..ці, повіс..тю.

Г. Жін..чин, рибал..чин, кін..ця, іспан..ський.

Д. Степан..чишин, павіл..йон, плат..ня, прос..ба.

Варіант 23

3.Тестове завдання

1. Префікс **с-** треба писати в усіх словах рядка:

А. ..кісний, ..чорнілий, ..ходити, ..писати.

Б. ..формувати, ..тулити, ..цідити, ..плеснути.

В. ..холонути, ..пітніти, ..сохнутися, ..порожніти.

Г. ..фабрикувати, ..повідь, ..тверджувати, ..хилити.

Д. ..пинити, ..крикнути, ..шити, ..турбований.

2. Усі слова пишуться без м'якого знака в рядку:

А. Тон..ший, таріл..ці, красун..чик, ковз..кий.

Б. Рибал..ці, піс..ня, Натал..чин, брин..чати.

В. Він..єтка, в..йокати, лл..є, Хар..ків.

Г. Мен..ший, батал..йон, Ігор.., Кордил..єри.

Д. Афанас..єв, консул..ський, кін..ця, дитин..чин.

3. Літеру **е** треба писати в усіх словах рядка:

А випещ..ний, долон..чка, удалеч..ні, овоч..сховище;

Б книж..чка, корен..плоди, город..на, б..нтежити;

В ож..лець, сив..на, замер..хтіти, л..вада;

Г випл..каний, гус..ниця, защ..друвати, л..ментувати;

Д сут..ніти, зат..сатися, горщ..ковий, кл..котіти.

4. Літеру **е** треба писати в усіх словах рядка:

А ст..хати, ст..повий, квіт..нь;

Б зал..вати, майст..р, леб..диний;

В пригв..нтити, чер..да, шел..стіти;

Г ос..литися, к..шеня, л..дацюга;

Д д..ржати, тр..мтіти, щєб..тати.

5. Літеру **е** треба писати в усіх словах рядка:

А б..нтежити, вер..тено, Водохр..ще, горл..чка, мар..во;

Б благоч..стивий, ластов..ня, запром..нитися, блюд..чко, дал..на;

В долон..чка, сут..ніти, зат..сатися, дуж..чка, закор..нілий;

Г л..ментувати, лот..рея, горщ..ковий, кр..нделик, мен..джер;

Д удалеч..ні, знівеч..ний, м..ткий, вип..щений.

Варіант 24
3.Тестове завдання

1. Позначте рядок, у якому в усіх словах потрібно писати літеру и:

- А бад..лина, благоч..стивий, кр..хкий, ж..виця;
- Б вар..во, меж..річчя, вич..пурений, кр..шталь;
- В п'ят..річка, заруч..ни, нев..димка, обітн..ця;
- Г зач..нати, виконав..ця, знів..чити, вел..чина;
- Д нож..чок, печ..во, викор..нити, оз..ратися.

2. Літеру с треба писати в усіх словах рядка:

- А бе..коштовний, ..казати, ..керований;
- Б ..формувати, пере..кочити, ..фотографувати;
- В ..плетений, ..питати, ..шити;
- Г ..тягнути, ро..тлумачити, не..терпний;
- Д ..фальшувати, бе..смертя, ..хвалити.

3. М'який знак пишеться в усіх словах рядка:

- А рибал..ство, погод..ся, прип'ят..ський, голівон..ці;
- Б зателен..кати, красун..чик, купал..ський, виріз..бити;
- В вигул..кнути, конс..єржка, зат..марити, нац..кувати;
- Г кан..йон, ковз..кий, мал..ва, локал..ний;
- Д консул..ський, обвін..чати, відгад..ко, крад..кома.

4. М'який знак пишеться в усіх словах рядка:

- А брин..чати, дозвол..те, боягуз..кий, оган..бити;
- Б кіл..цевий, красун..чик, монгол..ський, візуал..ний;
- В різ..бяр, обвін..чати, виріз..бити, зат..марити;
- Г павіл..йон, по-братерс..ки, на стежин..ці, Ізмаїл..ський;
- Д устан..те, кур..йоз, на вишен..ці, неволен..ка.

5. М'який знак не пишеться в усіх словах рядка:

- А міл..ярд, ойкан..ня, мен..ший;
- Б Уман..щина, Поділ..ля, Бат..ківщина;
- В безбат..ченко, змагаєш..ся, віс..сю;
- Г ін..ший, жен..шень, спіл..чанський;
- Д кин..мо, ріж..мо, насип..мо.

Варіант 25
3.Тестове завдання

1. Подвоєння літер у всіх словах іншомовного походження НЕ відбувається в рядку:

- А крос..ворд, буд..изм, іл..юзія, оперет..а;
- Б піц..ерія, гум..анізм, ім..унітет, спагет..і;
- В кристал..ічний, однотон..ий, мас..ивний, кол..екція;
- Г діаграм..а, кас..ета, ім..обілізація, процес..ор;
- Д конгрес..мен, оперет..а, ел..егія, бон..а (гувернантка).

2. Подвоєння літер у всіх словах іншомовного походження НЕ відбувається в рядку:

- А ем..ігрант, ім..ігрант, ас..амблея, бел..етристика;
- Б ім..унітет, кол..екція, дис..кусія, кол..ектив;

В ім..ітація, гол..андка, ак..уратний, ак..умуляція;
Г епіграм..а, ін..овація, бюл..етень, ак..омпанемент;
Д іл..юстрація, інтел..ігент, ір..аціональний, кор..еспондент.

3. Подвоєння літер у всіх словах іншомовного походження НЕ відбувається в рядку:

А нет..о, інтел..ект, шасі;
Б нер..аціональний, ір..аціональний, тер..иторіальний;
В ем..іграція, ім..іграція, ап..еляція;
Г барок..о, ком..ісія, тер..ор;
Д ван..а, кор..ектура, грам..

4. Префікс пре- треба писати в усіх словах рядка:

А пр..вразий, пр..велебний, пр..дивний, пр..святий;
Б пр..хороший, пр..старілий, пр..глухий, пр..красний;
В пр..жовтий, пр..гірклий, пр..освящений, пр..новий;
Г пр..тихий, пр..жовкати, пр..непорочний, пр..дивний;
Д пр..зирливий, пр..глушений, пр..пишний, пр..вірний.

5. Префікс при- треба писати в усіх словах рядка:

А пр..тихнути, пр..бережний, пр..буток;
Б пр..біднюватися, пр..везений, пр..славний;
В пр..солодити, пр..солодкий, пр..сісти;
Г пр..мирний, пр..міський, пр..чинити;
Д пр..сохнути, пр..високий, пр..ахкувати.

3.Тестове завдання

1. Від поданих іменників утворіть прикметники за допомогою суфікса -ськ-. Позначте рядок, у якому в обох словах не відбувається чергування в групах приголосних:

А Париж, калмик;
Б Гаага, Выборг;
В Буг, Чорнухи;
Г Цюрих, казах;
Д Іртиш, чех.

2. Через дефіс пишуться всі слова в рядку:

А генерал/майор, кіловат/година, міні/комп'ютер;
Б південно/бережний, південно/східний, північно/західний;
В військово/транспортний, військово/зобов'язаний, військово/юридичний;
Г ясно/зелений, ясно/окий, ясно/золотистий;
Д вогне/гасник, хліб/сіль, зліт/посадка.

3. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А договірно/правовий, культурно/освітній, гостро/критичний, морально/етичний;
Б медико/генетичний, ново/грецький, мінерально/сировинний, південно/східний;
В житлово/будівельний, військово/повітряний, суспільно/корисний,
лірико/драматичний;
Г молочно/білий, науково/експериментальний, загально/господарський,
організаційно/методичний;

Д мідно/червоний, навчально/виробничий, об'ємно/просторовий, електронно/оптичний.

4. Через дефіс треба писати всі прислівники в рядку:

- А по/нашому, в/нічию, ледве/ледве, сьак/так;
- Б з/рештою, врешті/решт, хтозна/куди, вряди/годи;
- В мало/помалу, віч/на/віч, десь/інколи, по/латині;
- Г десь/то, як/раз, як/небудь, будь/коли;
- Д по/двоє, по/друге, по/третє, по/сучасному.

5. Позначте рядок, у якому прислівники слід писати через дефіс:

- А пліч/о/пліч, з давніх/давен, день/у/день, по/латині;
- Б на/гора, коли/не/коли, без кінця/краю, де/небудь;
- В віч/на/віч, по/простому, сам/на/сам, хтозна/коли;
- Г ледве/ледве, по/праву, по/друге, як/не/як;
- Д більш/менш, раз/по/раз, будь/куди, десь/не/десь.

Варіант 27

3.Тестове завдання

1. Разом треба писати всі прислівники в рядку:

- А без/вісти, в/серйоз, до/речі, на/вскіс;
- Б у/розтіч, від/давна, без/перестанку, у/брід;
- В за/багато, до/вкруги, до/вподоби, на/впростець;
- Г по/двоє, по/декуди, на/весні, у/досвіта;
- Д с/піднизу, на/прокат, на/жаль, в/суціль.

2. Через дефіс треба писати всі прислівники в рядку:

- А вряди/годи, любо/дорого, раз/у/раз, коли/не/коли;
- Б хтозна/коли, пліч/о/пліч, по/літньому, навік/віки;
- В по/батьківськи, крок/за/кроком, часто/густо, з давніх/давен;
- Г по/сусідськи, по/одинці, де/не/де, сьак/так;
- Д зроду /віку, як/не/як, кінець/кінцем, довго/довго.

3. Усі складні слова потрібно писати через дефіс у рядку:

- А лимонно/жовтий, історико/культурний, теоретико/пізнавальний;
- Б оздоровчо/спортивний, вогняно/червоний, військово/полонений;
- В сліпучо/білий, середньо/віччя, північно/східний;
- Г міжнародно/правовий, організаційно/технічний, лимонно/кислий;
- Д дослідно/виробничий, пів/аркуш, лірико/драматичний.

4. Усі складні слова потрібно писати разом у рядку:

- А вічно/зелений, жовто/грудий, науково/фантастичний;
- Б дрібно/буржуазний, спортивно/оздоровчий, електро/ремонтний;
- В важко/атлетичний, військово/патріотичний, мало/досвідчений;
- Г електро/магнітний, кам'яно/вугільний, приватно/власницький;
- Д високо/авторитетний, сліпучо/білий, південно/кримський.

5. Позначте рядок, у якому НЕ з усіма словами потрібно писати ОКРЕМО:

- А не/досліджені ще питання; не/зчувся, як заснув; не/спитавши дозволу;
- Б не/зводячи очей, не/привітно шуміли, не/здужав підняти;
- В будинок не/збудований; трохи не/дочуваючи; не/перевірений мною текст;

- Г не/можна передбачити; не/чуваний успіх; нічому не/навчено;
Д не/захищений від вітру сад; не/просячи допомоги; не/потрібно поспішати.

Варіант 28

3.Тестове завдання

1. Літеру **е** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А б..регти, восьм..ро, шел..ст, п..ріжок
Б з..леніти, виш..нька, к..шеньковий, ч..рнетка
В мавп..ня, книж..чка, вел..тень, тр..вожний
Г шерш..нь, визволит..ль, м..гдаль, в..селоці
Д ріднес..нький, жод..н, кис..нь, с..зонний

2. Спрощення приголосних на письмі відбувається в усіх словах рядка

- А студен..ство, виїз..ний, тиж..невий
Б зліс..ний, щас..ливий, хвас..ливий
В доблес..ний, провіс..ник, ціліс..ний
Г гіган..ський, радіс..ний, облас..ний
Д учас..ник, корис..ний, невіс..чин

3. У якому рядку всі слова пишуться з апострофом?

- А. Пів...Європи, пів...огірка, різдв... яний,м...яч.
Б. Лук...ян, ін...екція, п...едестал, пів...яблука.
В. Зв...язок ,об...єкт, порт...єра , бур...я, мавп...ячий.
Г. Св...ято, моркв...яний, р...ябий, дит...ясла, здоров...я.
Д. Пів...ягідки, Григор...єв, різьб...ярство, Руж...є.

4. У якому рядку в усіх словах на місці крапок пишеться знак м'якшення?

- А.Жін...ці, сопіл...ці, снігурон...ці, мен...шість, кізон...ці.
Б. Вол...єра, буд...те, Уман...щина, Вас...чин, ремін...чик.
В. Тріс...ці, сопіл...ці, вишен...ці, промін...чик, сяд...те.
Г. Гуцул...щина, щіл...ний, нян...чити, павіл...йон, вступ...
Д. Близ...ко, сіл...ський, смієт...ся, щиріст..., внучен...ці.

5. У котрому рядку не допущено помилку при подвоєнні приголосних ?

- А.Життепис, долар, іподром, акумулятор, брутто.
Б. Статтей, лібрето, зміїний, довгожданий, тераса.
В. Лляти, зміїний, долар, юнат, іподром ,бонна.
Г. Несказанно, страйкком, небачений, ссавець, ріля.
Д.Спросоння, суддя, барокко, піщаний, гречаний.

Варіант 29

3.Тестове завдання

1. У котрому рядку у всіх словах на місці крапок треба писати **и** ?

- А. ...деал, в...мпел, С...нгапур, р...мляни, мас...в.
Б. Мед...ц...на, ч...нара, мед...к, с...гнал, т...тан.
В. Фабр...ка, Ч...лі, тр...умф, ш...фр, с...гнал.

Г. Дж...нси, фабр...ка, ком...с...я, ц...рк, ц...фра.
Д. М...ссури, Аркт...ка, Л...сабон, ант...теза, ав...тор.

2. У котрому рядку допущено помилку при правописі префіксів?

- А.Безцільний, скалічений, розрівняти, стиснути, безсмертний.
- Б. Схибити, безсторонній, розмноження, схопити, сказати.
- В.Безцензурний, безуспішний, жувати, створити, зцілення.
- Г. Схований, безладний, розскроїти, беззаконня, зсунути.
- Д. Стиснути, безпечний, сформувавши, розкидати, роз'їхались.

3. У котрому рядку допущено помилку при написанні слів з великої букви ?

- А.Служба Безпеки, Золоті ворота, Великдень.
- Б. Державний гімн України, Стрийський парк, День учителя.
- В.Республіка Польща, Андріївський узвіз, Києво-Печерська Лавра.
- Г. Червона Шапочка, Лисичка-Сестричка, Золотоноша.
- Д. Ректор університету, Рада Безпеки, Коліївщина

4. У котрому рядку всі слова з великої букви написано правильно?

- А.Національний банк, Конгрес українців, Товариство Червоного Хреста.
- Б. Служба безпеки, Національний Рух України, Президент корпорації.
- В. Версальний Мир, товариство української мови, Західна Україна.
- Г. Голова верховної ради, Кременецькі ліси, Велика ведмедиця.
- Д. Чумацький шлях, прем'єр –міністр України, Дід Мороз.

5. У якому рядку всі прикметники пишуться з суфіксом –ськ?

- А.Канад...кий, парубо...кий, кандидат...кий, вол...кий.
- Б. Казан...кий, сива...кий, лати...кий, товари...кий.
- В.Казах...кий, тбілі...кий, кирги...кий, вороне...кий.
- Г. Брат...кий, черка...кий, туні...кий, запорі...кий.
- Д. Волин...кий, пра...кий, гаа...кий, люд...кий.

Вріант 30

3.Тестове завдання

1. У якому рядку допущено помилку у написанні складних слів , сполук?

- А.Кінець кінцем, льон-довгунець, соціал-демократ, по-батьківськи, більш-менш.
- Б.Жовто-блакитний, що-небудь, як-от, абихто, пів яблука .
- В.Де-небудь, все одно, як –не-як, будь-що –будь, пів-Європи.
- Г. З давніх-давен, по-перше, тут-таки, ось-ось, сяк-так.
- Д. Із-за , начеб-то, пішов-таки, ідіть же бо, велотрек .

2. У якому рядку всі слова з часткою не пишуться разом?

- А. /Не/ нависть, не дослухати, /не/ мічний, /не/ хтуючи.
- Б. /Не/ один, /не/ вчивши, /не/ розумний, /не/ ми, /не/ був.
- В. /Не/ абиякий, /не/ увечері, /не/ благонадійний, /не/ мовчатиму.
- Г. /Не/ вже , /не/ абияк, /не/ варто, /не/ озорий, /не/ года.
- Д. /Не/ вблаганний, /не/ високий, /не/ почувши, /не/ ми.

3. Позначте рядок, у якому всі іменники у формі родового відмінка множини мають нульове закінчення:

А староста, парта, миша, круча;

Б буря, культура, галерея, мозаїка;

В особа, перемога, ескадрилья, лелека;

Г мрія, ліщина, стаття, хиба;

Д чаша, лопата, сім'я, земля.

4. Позначте рядок, у якому від усіх іменників прикметники утворюються за допомогою суфікса *-ев-(-єв-)*:

А взірець, куля, корабель, матч;

Б калач, липень, вуглець, плащ;

В корінець, криця, значення, замша;

Г мить, баржа, карамель, кварц;

Д вишня, сіль, журавель, куниця.

5. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:

А договірно/правовий, культурно/освітній, гостро/критичний, морально/етичний;

Б медико/генетичний, ново/грецький, мінерально/сировинний, південно/східний;

В житлово/будівельний, військово/повітряний, суспільно/корисний, лірико/драматичний;

Г молочно/білий, науково/експериментальний, загально/господарський, організаційно/методичний;

Д мідно/червоний, навчально/виробничий, об'ємно/просторовий, електронно/оптичний.

